

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Els processos participatius com a eina de gestió local
i d'ordenació urbanística. El municipi de Collbató

Treball Final de Grau

Grau de Geografia

Departament de Geografia

Curs 2016-2017

Autor: Abel Carretero Ernesto

Tutora: Mª Àngels Alió Torres

Juny del 2017

A tots aquells que, d'una manera o altra, estimen la seva terra.

«Ningú no pot edificar el seu pensament
sobre una roca de certesa».

Edgar Morin

«No podemos dejar de tomar posición,
aunque sea no tomándola, de manera pasiva,
cuando vivimos dentro de la sociedad».

Tomás R. Villasante

«Estudia la natura, estima la natura,
apropa't a la natura. Mai et fallarà».

Frank Lloyd Wright

«Conèixer i reconèixer és el plaer i la facultat d'allò humà,
i és una de les riqueses de qualsevol nació».

Alexander von Humboldt

Índex

RESUM	4
ABSTRACT	4
1. Introducció.....	5
2. Objectius i hipòtesis	7
3. Marc teòric i de treball: els processos participatius i la gestió local	9
4. Metodologies	16
4.1. Metodologia d'aquest treball	16
4.2. El procés de participació ciutadana	17
4.2.1. La planificació de les fases.....	17
4.2.2. Primera fase.....	19
4.2.3. Segona fase.....	28
4.2.4. Tercera fase	31
4.2.5. La participació escolar	35
4.2.5.1. Els joves i adolescents de l'Institut	36
4.3. Recapitulació final	44
5. Breu anàlisi socioterritorial de Collbató. Un municipi perifèric sota la influència de l'àrea metropolitana de Barcelona	45
6. Aprenentatges geogràfics i resultats	49
6.1. El pla de participació	49
6.2. Realitats urbanístiques	51
6.3. La llista de propostes	53
6.4. Recapitulació final	55
7. Conclusions	56
8. Agraïments	58
9. Bibliografia consultada.....	60
10. Annexos.....	62
10.1. Annex 1. Llegenda del mapa de síntesi de la Figura 8	62
10.1. Annex 2. Índex de l'informe de pre-propostes i exemple d'un tema tractat	63
10.3. Annex 3. Enquesta presentada a les entitats durant la segona fase.....	64
10.4. Annex 4. Propostes finals amb els resultats de la votació	72

RESUM

Aquest treball se centra en el paper que la participació ciutadana a escala local (municipal) pot tenir com a eina de gestió territorial, i està emmarcat en un projecte real centrat en el municipi barceloní de Collbató. Fem servir la participació ciutadana com a instrument de governança, és a dir, com a estratègia per a la implicació de la població en el desenvolupament d'instruments públics de la política local. En determinades situacions, aquesta estratègia es fa servir com a prevenció de possibles conflictes posteriors, però a poc a poc es va imposant com a mesura per a una millor diagnosi i planificació.

Pretenem analitzar la perspectiva social de la gestió dels problemes i les incerteses urbanístiques després del llarg període de creixement fins al 2006 i el paper que hi pot jugar el nou urbanisme a partir de la participació ciutadana en un context de canvi social en què hi ha un nou punt d'inflexió de les tendències ecoterritorials.

Paraules clau:

Participació ciutadana; canvi social; gestió de conflictes; escala local; noves tendències ecoterritorials

ABSTRACT

This work focuses on the role that community participation at a local scale can play as a tool for the management of the territory, within the frame of a real project developed in the municipality of Collbató (area of Barcelona). We assume the community participation as a governance instrument, as a strategy to involve the population in the development of public resources for local policy. In some situations, this strategy is used as a prevention for possible future conflicts, but it is slowly becoming much more important regarding to better diagnosis and planning.

We pretend to analyse the social perspective on the management of the urban problems and uncertainties after the long period of urban growth until 2006. We also pretend to focus on the role that the new urbanism can play from the community participation inside a context of social change in which there is a turning point of the ecoterritorial tendencies.

Keywords:

Community participation; social change; conflict management; local scale; new ecoterritorial tendencies

1. Introducció

El treball que teniu a les mans comença a gestar-se a principis de l'any 2016, arran de la proposta de la professora Mª Àngels Alió de formar part del seu grup de treball per a un projecte que aleshores començava a prendre forma. Aquest projecte, avui dia ja culminat, consistia a planificar, elaborar i coordinar un procés de participació ciutadana per al Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (d'ara endavant, POUM) del municipi baixllobregatí de Collbató, i que es preveia que comencés cap a mitjans d'aquell any.

Per tant, aquest treball gira entorn del procés participatiu que es va realitzar en el marc del procés d'elaboració del nou POUM del municipi, i es vol que sigui una mostra de la manera de dur a terme processos d'elaboració d'instruments de planificació urbana i territorial amb la implicació de la gent que el viu, el forma i l'habita.

L'interès d'aquest treball està més que justificat des del punt de vista de la Geografia, que com a ciència transversal se situa en interrelació amb altres disciplines. D'una banda, l'ordenació territorial i la gestió local¹, i de l'altra, la sociologia i el medi ambient, entre d'altres. Amb el punt comú que totes, i la Geografia entre elles, utilitzen la participació ciutadana com a eina que pretén incloure totes les persones en la presa de decisions sobre un territori amb el qual tenen una vinculació, sovint identitària i arrelada des de diversos punts de vista.

L'estructura que segueix aquest treball és la següent: en primer lloc, una part introductòria que pretén posar en context la recerca duta a terme, així com exposar-ne els principals objectius i hipòtesis de partida. Tot seguit, s'exposen alguns aspectes del marc teòric de la investigació, seguit d'un apartat sobre la metodologia, a la qual se li dedica força espai, com a part important de la recerca que és. Posteriorment s'analitza el municipi de Collbató des del punt de vista urbanístic, tot centrant-se en l'afectació que l'urbanisme té sobre la població des del punt de vista geogràfic, part breu i enfocada especialment a una lectura relacionada amb el treball. I finalment s'inclouen unes línies sobre aprenentatges geogràfics que s'han pogut assolir amb aquest treball, així com els resultats principals de

¹ Aquest tema, la gestió local, és avui en dia força complex, ja que cada vegada més factors intervenen en el territori i l'afecten en major o menor proporció, tot complicant-ne les intervencions que s'hi fan.

tot el treball d'aquest procés participatiu. Finalment hi ha les conclusions de la recerca, les referències bibliogràfiques emprades i els annexos.

A mesura que s'avanci es podrà observar que la part central del treball, si més no aquella a la qual es dediquen més pàgines, és la metodologia. Això es deu al fet que entenem que un treball eminentment aplicat, com és aquest cas, ha de donar més rellevància a la part metodològica, que és la base sobre la qual se sustenta l'experiència analitzada. Sense oblidar, esclar, la resta de parts que ha d'incloure en tant que recerca.

2. Objectius i hipòtesis

En aquesta investigació ens plantejem diversos objectius de treball.

En primer lloc, estudiar la capacitat de les metodologies participatives en el desenvolupament del món local i en les propostes de gestió política. Dins d'aquesta capacitat, analitzar si són pertinents o no, quins problemes han de resoldre i quins instruments es poden posar a l'abast de la població.

En segon lloc, analitzar quin és el paper que ha de desenvolupar la gent que hi participa: pot ser més o menys interessat en funció dels grups socials als quals pertanyen, i cal analitzar també en quina proporció aquest paper pot influir en la resta de participants.

En tercer lloc, comprovar si els processos participatius promouen una nova percepció de la realitat quotidiana i, amb ella, el desenvolupament d'una nova mentalitat sobre el territori, el poble on es viu i les relacions amb el seu entorn. Aquesta nova realitat cal afrontar-la tot fent una gestió del territori diferent de la que s'ha fet darrerament, que creiem que ha estat molt poc racional i força insostenible. Paral·lelament, també volem considerar si aquest procés ha influït a l'hora de pensar i analitzar el territori.

En quart lloc, també pretenem analitzar l'efecte i la importància que té la participació ciutadana sobre la gestió territorial urbanística i local, i quina relació s'estableix entre la població, l'administració i el territori quan s'utilitzen eines com aquesta. Alhora, i en relació amb el que s'ha dit abans, es vol aprofitar totes aquestes experiències participatives per saber si les percepcions de la gent evolucionen o no en el decurs del procés participatiu.

Finalment, comprovar si hi ha diferències entre les opinions i la visió que tenen del territori —i del municipi de Collbató en concret— els nens i nenes més petits i els joves i adolescents respecte als adults i si poden afegir idees als processos participatius que, en principi, s'adreçaven només a la població adulta.

Seguint aquests objectius, definim les següents hipòtesis:

En primer lloc, una hipòtesi que es planteja des del punt de vista social i perceptiu: saber si la població que fa entre una i dues dècades vivia en un context d'auge que els feia creure en un determinat model de creixement econòmic basat en la ciutat-jardí, que no respecta els principis bàsics de la sostenibilitat, ara ha superat un punt d'inflexió en el qual es percep que aquest model està en crisi i clarament qüestionat com a model de —i amb— futur.

En segon lloc, una hipòtesi que parteix d'una altra visió: saber si un model territorial urbanístic com el de Collbató avui en dia estaria esgotat, tant des del punt de vista ambiental com social. Creiem que aquest model contribueix a crear distàncies entre la població i l'aïlla d'altres grups, tot perjudicant-ne els trets identitaris en relació amb la pertinença al poble i a la col·lectivitat on viuen, cosa que dificulta moltes relacions socioterritorials.

Alhora, saber si ens trobem en un moment en què la gestió pública —política, al cap i a la fi— dels afers territorials no passa pel millor moment des del punt de vista de la confiança que genera sobre l'opinió dels ciutadans.² En aquest supòsit, creiem que la participació ciutadana és una bona eina a l'hora de crear una reestructuració de les sinèrgies col·lectives i apostar per un model compartit en què tots els agents i actors del territori hi intervinguin en igualtat de condicions.

Aquestes hipòtesis marquen diverses línies que acaben confluint en un aspecte central que les aglutina: les metodologies participatives contribueixen a crear un marc de coneixement col·lectiu i compartit en un context social, territorial i econòmic que ha canviat molt en la darrera dècada, la qual cosa ha generat importants canvis estructurals.

² Ens podria servir com a exemple, en el camp de la participació ciutadana, la gestió —segurament poc reeixida— de la consulta que el govern de la ciutat de Barcelona, encapçalat per Jordi Hereu, va dur a terme en relació amb els canvis urbanístics proposats a l'Avinguda Diagonal.

3. Marc teòric i de treball: els processos participatius i la gestió local

Actualment, avançat ja el segle XXI, la gestió del territori esdevé cada cop més complexa, sobretot si tenim en compte la interacció continuada i incessant de factors socials molt diversos, de vegades oposats, que acaben condicionant el territori en tant que hi tenen un grau d'afectació força elevat. I aquesta gestió és complexa a qualsevol escala, fet que segurament atorga una importància encara més marcada a les possibilitats d'èxit de processos de participació ciutadana a escala local (municipal), la més propera als ciutadans. Malgrat això, acostuma a haver-hi un o alguns actors socials que actuen com a dominants o com a delegats d'actors socials dominants de fora del municipi.

En línies generals, el POUM permet ordenar el territori a nivell local en funció del model urbanístic desitjat amb una finalitat lligada al desenvolupament del mateix territori. Perquè pugui fer-se realitat, és indispensable que no es concebi de manera separada ni desarticulada amb la resta de plans i sectors afectats (educació, mobilitat, habitatge, cultura, medi ambient, etc.). Addicionalment, aquest model urbanístic ha de respondre a totes les necessitats de l'hàbitat d'aquell territori —entenent el concepte en el seu sentit més ampli, tant en els espais públics com en els espais privats— i de tota la ciutadania.

En aquest punt, doncs, la principal pregunta que ens hauríem de fer en relació amb la participació ciutadana és, precisament, què entenem per *participació ciutadana* o *procés participatiu* i quines són les finalitats que persegueix. No és poca la bibliografia que existeix sobre el tema, però no sempre s'enfoca des del punt de vista de la gestió local i urbanística. En aquest sentit, podríem dir que la nostra recerca és un estudi sobre els fets socials que es van anar detectant a mesura que s'avançava en el procés de participació des del punt de vista de l'experiència subjectiva de les persones sobre el seu entorn quotidià.

Una primera manera d'abordar aquesta pregunta, tan senzilla d'aparença però tan complicada pel que fa a la resposta, pot ser remetre'ns a una definició d'Ezequiel Ander-Egg, del 1996, que deia:

Participar significa 'ser part' d'alguna cosa, 'prendre part' en alguna cosa, 'tenir part' en alguna cosa. Es tracta, doncs, d'un acte exercit per un subjecte que està involucrat en un àmbit en què pot prendre decisions (Societat Catalana d'Educació Ambiental, 2013, p. 9).

Sembla evident que els moviments socials ciutadans i locals tenen cada cop menys marge de maniobra a l'hora de prendre decisions que puguin transformar la realitat on viuen. Però la participació té força avantatges, com per exemple que permet l'adequació de les respostes des d'allò públic a les necessitats i demandes dels ciutadans (BRU MARTÍN i BASAGOITI, 2002). Així mateix, la participació també es pot entendre —s'ha d'entendre, de fet— com una manera de propiciar el canvi social, transformar la realitat i afavorir que les persones prenguin consciència del seu paper en aquest procés de transformació. Segurament aquest nou plantejament en defensa de la participació sorgeix arran del fet que

durant anys les decisions polítiques de les institucions es justificaven amb propostes tècniques que, en la majoria dels casos, no havien tingut en compte les opinions dels diferents sectors de població implicats, ni de la comunitat científica amb competència en la matèria (SOCIETAT CATALANA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL, 2013, p. 9).

Bru Martín i Basagoiti remarquen molt clarament els avantatges de promoure processos de participació ciutadana a l'hora de prendre decisions col·lectives. Concretament, aquests dos autors assenyalen que

La participación favorece una mayor eficiencia en la intervención pública, al producirse respuestas y propuestas bien orientadas que optimicen recursos y mejores servicios con iguales recursos. La participación profundiza en la democracia y facilita la articulación social. Se trata de asumir que la fragmentación y dialéctica social pueden posibilitar el cambio si se abordan desde un planteamiento complejo y dinámico de las relaciones sociales y la construcción colectiva de propuestas innovadoras (BRU MARTÍN i BASAGOITI, 2002, p.1).

Un dels teòrics que més ha tractat el tema ha estat Tomás Villasante, que fa interessants reflexions al voltant de la participació. Segons les seves paraules, «la participación tiene

que servir para la integración social, para proyectos sustentables y adaptados a las características concretas de cada territorio» (VILLASANTE, 1997, p. 1).

Tenint en compte que el context d'aquest procés de participació està estretament vinculat al POUM, convé tenir molt presents les següents paraules del mateix autor:

Los ciudadanos son los que hacen las ciudades, y aunque las personas se encuentran con territorios y hábitats que les condicionan desde que nacen, para bien o para mal, estos espacios acaban siendo transformados por los humanos. La sustentabilidad incluye lo que vaya a pasar en futuras generaciones, y por lo mismo se basa en la cultura cívica de lo que hacemos hoy y de lo que hagan mañana nuestros descendientes. En todo caso parece que sólo es posible hablar de experiencias en los hábitats, y no de experiencias de ciudades, como si éstas tuviesen una evolución propia independientemente de quienes la planifican, gestionan y usan, o abusan (VILLASANTE, 1997, p. 2).

En aquest sentit, som conscients que un procés participatiu no és només trobar-se un dia amb els veïns del territori i anotar un seguit d'idees per articular-les en accions urbanístiques concretes i reals, sinó que, sobretot, comporta establir un marc en què es normalitzi la participació veïnal i en el qual hi hagi un seguit de passos que realment denotin que es tracta d'un procés complex conduït per un equip de professionals, i que comprèn diverses fases: observació, estudi, interpretació, anàlisi, explicació, debat, intercanvi, maduració, proposició, etc.

Villasante fixa els objectius ideals de la participació social els quals, segons ell haurien d'esdevenir *de facto* condicions imprescindibles per assegurar-ne l'èxit:

Fomentar la participación (instituyente, creativa, alternativa, etc.) desde la propia sociedad y las asociaciones que hagan real este tipo de procesos; [...] igualdad de oportunidades y respeto a las diferencias de usos por el género, la edad, etc.; [...] integración de los sectores populares frente a la polarización de la sociedad de los “dos tercios”, lo que incluye a todos los grupos étnicos e inmigrantes; [...] cambio de pautas de consumo que supongan un efecto combinado y sinérgico en el sentido de la sustentabilidad (VILLASANTE, 1997, p. 4-5).

El mateix Villasante elabora un quadre-resum amb la praxi de la participació social i les iniciatives ciutadanes per a la integració social.

Figura 1. Praxi de la participació social i les iniciatives ciutadanes per a la integració social

Praxis de la participación/iniciativas ciudadanas para la integración social				
Prácticas/ Fases	Reglamentos	Núcleos de intervención participativa	Planes comunitarios	Investigación- Acción Participativa
Negociación inicial	Administración y Asociaciones en litigio	Administración, técnicos y asociaciones en litigio	Administración y/o asociaciones y/o técnicos	Administración asociaciones y técnicos
Objetivos	Complementación de la democracia representativa	Consenso por cada tema suscitado	Dinamización comunitaria por autodiagnóstico y programaciones	Dinamización instituyente para constituir una programación movilizadora
Grupos de Trabajo	Representantes de la Administración y de las Asociaciones	Selección al azar de vecinos del censo	Equipo técnico en contacto con los dirigentes sociales	Grupos mixtos de técnicos y voluntarios
Información	Precedentes de Participación	Documentación técnica con asesores neutrales	Datos socioeconómicos y participación de las asociaciones	Datos socioeconómicos, mapeo del tejido asociativo e informal
Diagnóstico	Talleres sobre propuestas de Reglamento	Talleres del "núcleo" con expertos y autorizados	Informadores privilegiados y coloquios de calle	"Triangulación de entrevistas y grupos de discusión para "conjuntos de acción"
Propuestas	Proyecto de Reglamento y Consejos	Dictámen ciudadano	Programación de distintas líneas de intervención sectorial	Selección de un tema generador y autosustentable
Acuerdos	En el Pleno municipal	No vinculante para la Administración	Respaldo de diferentes administraciones	Comisiones que salen de una Asamblea (con apoyo técnico si es factible)
Ejecución	Organigrama con Participación de Asociaciones en Consejos consultivos	Acuerdo consensuado de las partes sancionado por la Administración	Coordinación de servicios abiertos por la Administración	Difusión, formación, toma de decisiones y evaluación por las asociaciones y técnicos implicados

Font: (VILLASANTE, 1997, p. 13)

Fa alguns anys que a Catalunya es va establir un marc legal que incorporava la pràctica dels processos de participació. Ens situem en el marc del Decret Legislatiu 1/2005 de 26 de juliol, pel qual es va aprovar el text refós de la Llei d'Urbanisme 2/2002, i que desenvolupava el Decret 305/2006, de 18 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei d'Urbanisme. Mitjançant els mecanismes jurídics corresponents, aquest nou marc legal garantia que la participació ciutadana havia de ser efectiva i real en l'elaboració dels plans d'ordenació urbanística municipals. Aquest escenari responia a la voluntat de regeneració de les lleis després d'alguns anys marcats per diversos conflictes ambientals i territorials que traspassaven les fronteres i els límits estrictament municipals.³ Aquesta mateixa reflexió també és recollida per la Societat Catalana d'Educació Ambiental.

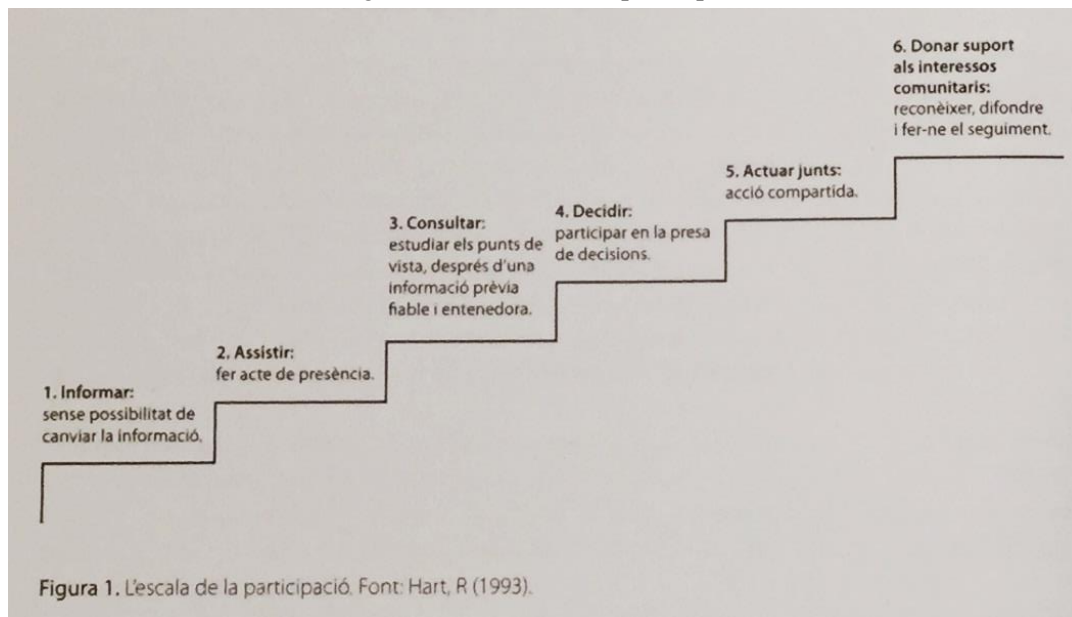
Davant aquesta realitat, i quan es constata un dèficit d'eficàcia dels mecanismes decisoris de la nostra actual democràcia representativa davant de problemes cada vegada més complexos i enquistats, s'ha anat generant un grau de consens al voltant de la necessitat de revisar les maneres de governar els assumptes públics, materialitzant en el que s'ha anomenat *governança*, entesa com a instrument necessari per fomentar la coresponsabilització dels ciutadans en els assumptes públics i en la presa de decisions (SOCIETAT CATALANA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL, 2013, p. 9).

Així doncs, com a model sociopolític aquesta nova normativa que s'ha comentat inclou en la planificació territorial la participació social i el component polític de presa de decisions, que fins ara havia anat únicament a càrrec dels tècnics. S'hi reconeixen els diferents coneixements i aportacions de la ciutadania, els col·lectius organitzats, etc., que, no ho oblidem, són els qui viuen i habiten el territori dia a dia.

En aquest sentit, i seguint la línia de la coresponsabilitat, convé que fem un cop d'ull al que Roger Hart va formular com l'escala de la participació.

³ En podríem citar molts exemples, dels quals potser el més controvertit dels darrers temps ha estat el del complex BCN World.

Figura 2. L'escala de la participació

Font: (SOCIETAT CATALANA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL, 2013, p. 28)

En general es podria dir que l'ordenació territorial basada en una norma fixa i inamovible presenta certes dificultats. Una d'aquestes dificultats és, sens dubte, que l'han elaborat un grup de persones que, al seu torn, comparteixen i defensen maneres similars de pensar i entendre el territori, el desenvolupament i en general també la realitat. És a dir, que la norma i la seva aplicabilitat no és neutra, és el reflex d'un esquema mental que resulta en una sèrie de condicions regularitzades, però que per si mateixes resulten insuficients com a estructura que garanteixi el benestar de tota la població.

Una altra dificultat que presenta el model normatiu és que no sembla tenir prou en compte els possibles fenòmens complexos que es deriven de transformacions econòmiques, socials i culturals diferents de les de l'escala a què s'aplica.⁴ De tal manera que la norma per si mateixa pot arribar a ser fins i tot un obstacle a l'hora de programar accions puntuals a situacions complexes. És a dir, que mentre que la realitat dels territoris és dinàmica, la norma sovint s'ha percebut com quelcom estàtic i simplificador. Per tant, l'obsolescència

⁴ De fet, convé tenir en compte que de vegades els POUM i altres instruments de planificació estan al servei de grans estructures econòmiques que funcionen a escales més grans.

del model normatiu sovint depèn en força mesura del context en què es desenvolupa i també dels canvis als quals cal atènyer.

Segons Fernández (1997), l'enfocament sistèmic en què es basa la planificació estratègica persegueix resoldre els grans desequilibris generats pel procés d'urbanització, a través d'una organització dels sistemes d'activitats urbanes, la conservació i gestió dels recursos naturals i la millora de la qualitat de vida.

Una reflexió molt interessant és la de Francesco Tonucci, que reflecteix el que sovint acaba succeint en aquest món de l'ordenament territorial. És la següent:

La ciudad ha renunciado a ser lugar de encuentro y de intercambio y ha optado por la separación y la especialización, como nuevos criterios de desarrollo. Separación y especialización de los espacios y de las competencias: sitios diferentes para personas diferentes, sitios diferentes para funciones diferentes (TONUCCI, 1998).

La participació ciutadana, tanmateix, ha patit, durant molts anys, un fort procés de desprestigi a causa del fet que en moltes ocasions, malgrat que es realitzen els processos, finalment no es tenen en compte les propostes ciutadanes de la comunitat en qüestió, de manera que el nivell d'efectivitat o incidència sovint és molt baix.

Aquest tipus de processos generen un espai particular en relació amb temes de caràcter públic, i que precisament es dona en tots els contextos: un lligat a l'educació o formació de valors i un altre lligat a escenaris que els generin la possibilitat d'autoreflexionar i practicar la ciutadania de manera activa, on la iniciativa es converteixi en producte directe de la participació i sigui una oportunitat de millora real i posada en comú del coneixement col·lectiu. Segons Hart (2005) aquest espai de participació seria «la participación vista como la oportunidad para expresar decisiones que sean reconocidas por el entorno social y que afectan a la vida propia y/o a la vida de la comunidad en la que uno vive».

Efectivament, el municipi no pot ser un ens independent de la família i els processos de participació social. Ans al contrari, és aquest el punt de convergència que convida a la reflexió, la cooperació, la creació, l'entesa, l'ètica, la cura i el respecte per l'entorn.

4. Metodologies

Aquest apartat pretén explicar quina ha estat la metodologia emprada en l'elaboració del treball. Per fer-ho, cal tenir en compte una distinció fonamental. En primer lloc, un breu apartat que exposa la metodologia d'aquest treball, i després tota la metodologia que ha seguit el procés de participació, l'objecte d'estudi, i que s'explica en segon lloc.

4.1. Metodologia d'aquest treball

Aquest treball segueix una metodologia primordialment expositiva, entesa en el sentit que explica detalladament el procés de participació ciutadana que s'ha elaborat a Collbató en relació amb el POUM. I de fet totes les parts estan orientades cap a aquesta intenció, sempre associades al procés participatiu i la manera com s'ha realitzat.

En primer lloc, s'exposen els objectius de treball i les hipòtesis, partint de la base que hi ha un coneixement previ sobre els processos de participació i la manera com solen afectar o condicionar els resultats finals. Tot seguit, es planteja un marc teòric a partir del qual es basteix el raonament teòric que ens serveix per elaborar el disseny metodològic del procés de participació, sense deixar de banda en cap moment les possibles adaptacions que el context de Collbató i la seva dinàmica socioterritorial ens puguin obligar a fer.

Més endavant es tracta la metodologia del procés participatiu pròpiament dit, amb tot d'explicacions del que s'ha fet en cada una de les tres fases que s'han dut a terme. Aquestes explicacions inclouen les activitats realitzades, i també es detalla en bona mesura el pla de participació escolar. S'hi inclouen imatges i altres elements visuals que ajuden a comprendre'n millor els passos duts a terme.

Posteriorment, es realitza una breu anàlisi de Collbató que té en compte els principals aspectes sociològics i econòmics que poden afectar el POUM i que des de la visió de la Geografia tenen una lectura en clau urbanística i territorial. Som conscients que aquest tipus d'anàlisis solen ser prèvies a la part metodològica, però com que en aquest cas està molt lligada al procés de participació i en té una lectura en aquesta línia hem optat per situar-la després. Aquest apartat, en tot cas, és només una breu introducció a la geografia

del municipi, ja que com hem dit prèviament el caràcter aplicat d'aquest estudi ens obliga a dedicar més esforços a la part metodològica.

Finalment, hi ha un apartat on s'exposen tot un seguit d'aprenentatges geogràfics, que estan lligats a l'apartat dels resultats, amb els quals té una lectura paral·lela i que reflecteixen el que es pot extreure després del procés de participació des del punt de vista geogràfic i de la gestió del territori. Clou el treball la part relativa a les conclusions, que pretenen donar resposta als objectius del treball i corroborar les hipòtesis.

4.2. El procés de participació ciutadana

4.2.1. La planificació de les fases

Tal com hem exposat en el marc teòric, la metodologia que hem seguit en el procés de participació ciutadana ha estat, en tot moment, proactiva i inclusiva, i concebuda no pas com un seguit de sessions independents l'una de l'altra sinó com diverses sessions de treball que tenen una continuïtat entre si i que, per aquest motiu, han de seguir un fil argumental i constructiu des del principi fins al final.

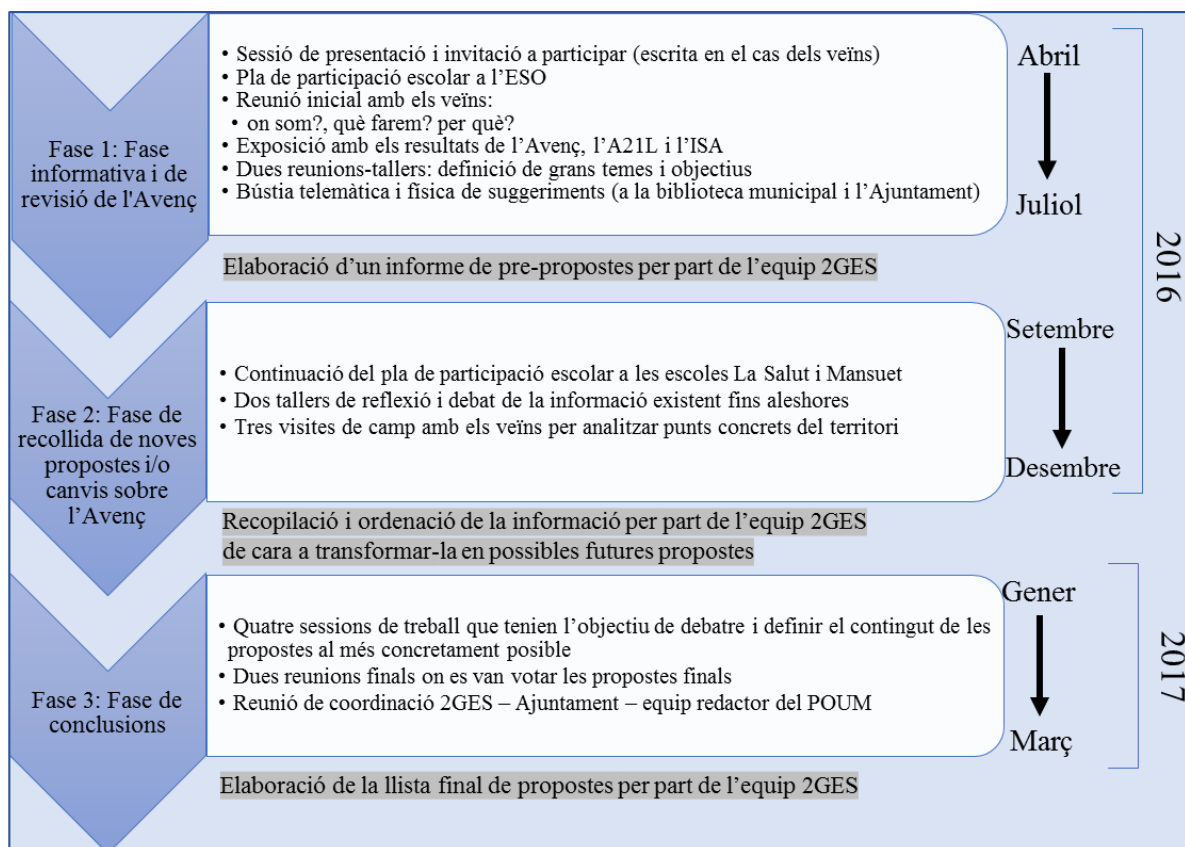
No hi ha dubte que un dels objectius que es persegueix a l'hora de plantejar un procés de participació ciutadana té, com a fet prioritari, la incorporació de la ciutadania en aquest tipus de procés de presa de decisions col·lectives, tal com apunta Alió (2005). La mateixa autora emmarca l'origen d'aquestes iniciatives en la «manca de confiança en les propostes i plantejaments de l'administració respecte a les intervencions en el territori» (ALIÓ, 2005, p. 4), una explicació que, *a priori*, sembla que pot tenir un pes important.

Des del punt de vista de la inclusió, és imprescindible que tot procés de participació ciutadana compleixi o doni resposta a certes preocupacions metodològiques, que es poden resumir en les següents: a) el procés ha de permetre a la població acompanyar el projecte des del principi fins al final; b) cal que el procés tingui capacitat de generar processos d'autoconeixement i aprenentatge; i c) s'han d'acceptar les demandes de la societat civil

per implicar-se en processos promoguts per ells mateixos (ALIÓ, 2013, p. 134). És precisament per això que des de bon començament el procés va ser un intercanvi d'informació entre l'equip i els participants, perquè és la millor manera de fer inclusió i que cap de les dues parts no en perdés els detalls. La reciprocitat informativa, doncs, era —i ha estat— total.

Així doncs, des del començament ja es preveia basar-se en el desenvolupament de tres fases, amb una durada total del procés d'onze mesos. La primera fase va ser d'informació i revisió de la documentació prèvia⁵; la segona, la fase de recollida i debat, i la tercera, la de conclusions, sempre necessària com a acció de tancament del procés. Cada una de les fases va tenir, dins de la seva planificació, diverses activitats encaminades a aconseguir els objectius marcats.

Figura 3. Esquema de les principals activitats realitzades durant el procés

Font: elaboració pròpia

⁵ En aquesta primera fase cal tenir en compte que l'any 2012 es va elaborar un avanç del POUM —un dels documents previs de què es disposa— que ja incorporava algunes propostes ciutadanes arran d'una jornada de debat que es va organitzar per a l'ocasió.

Tot seguit veurem amb detall els aspectes metodològics de cada una d'aquestes fases.

4.2.2. Primera fase

Per iniciar aquesta primera fase es va preparar una exposició que es va instal·lar al Casal de Cultura de Collbató, que volia resumir de la manera més entenedora però exhaustiva possible tot el que s'havia fet fins aleshores —bàsicament era una síntesi dels elements més destacables de l'Avanç del POUM— i en la qual s'informava de la tasca que comportava el procés de participació. És a dir, l'avaluació del que proposava l'Avanç i l'elaboració d'idees i propostes que s'esperava que sorgissin del procés de participació i que s'haurien de transmetre a l'equip tècnic responsable per a que les incorporés en el nou POUM. L'exposició constava de 6 plafons (Figura 4) i es volia que fos el primer pas per fer pedagogia sobre la importància de la participació per al poble. I també el que es volia era informar la població de per què es fan les coses com es fan. L'exposició va anar acompanyada d'una presentació pública (Imatge 1).

Imatge 1. Sessió de presentació del procés participatiu

Fotografia presa per l'equip 2GES (26 de maig del 2016)

A continuació es detallen les tres activitats que es van dur a terme al llarg del primer taller de la Fase 1 del procés participació ciutadana.

En la primera activitat es va repartir als assistents una enquesta amb la llista de les premisses i les propostes que s'havien recollit en el plafó número 7 de l'exposició (Figura 5) i que es considerava que podien servir com a punt de partida del procés actual de participació perquè havien sorgit d'un procés incipient de reflexió i de debat entre els diferents actors del municipi.⁶ Concretament, es demanava que avaluessin aquesta llista segons diferents nivells d'acceptació. En acabar, l'equip 2GES va recollir aquestes petites enquestes per tal de poder-les treballar i elaborar posteriorment, de manera que els resultats es poguessin estudiar en la propera sessió (Figura 6).

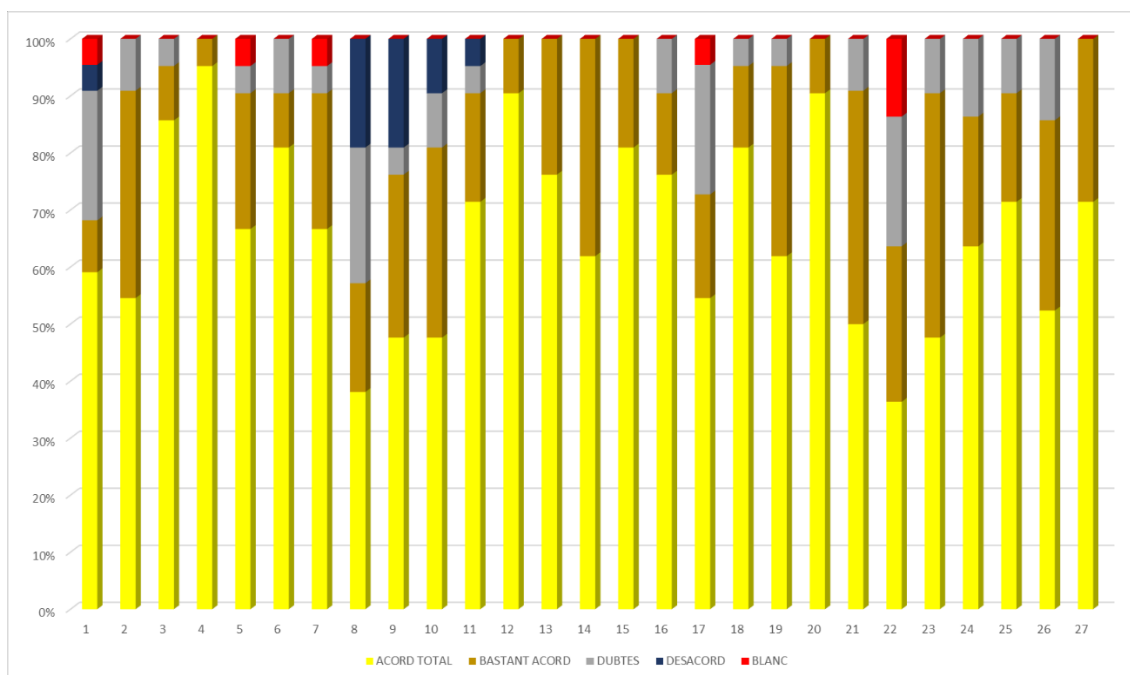
⁶ No cal dir que abans de poder fer tots aquests passos en públic per als veïns hi ha hagut una lectura acurada de tots els documents i arxius que formen l'Avanç del POUM, així com altres textos relacionats d'alguna manera amb la nostra feina en el procés.

Figura 5. Les 27 propostes inicials sorgides de l'Avanç del POUM

PROPOSTES GENERALS	
1	Limitar el creixement demogràfic fins els 6.500 habitants d'aquí a 20 anys
2	Aquest increment demogràfic no hauria de repercutir en una ampliació de sòl urbà
3	Protegir de manera efectiva i concreta els espais naturals i rurals
4	Protegir el patrimoni històric i arquitectònic
PROPOSTES DE TEMÀTIQUES URBANES	
5	Concretar les àrees que haurien d'augmentar la densitat i definir com caldria fer-ho
6	Definir les àrees on es permetran edificis amb funcions mixtes (residencials + comerç i serveis)
7	Definir espais i activitats en determinades franges entre l'autovia i els espais urbans
8	Reduir el desenvolupament industrial al polígon industrial actual
9	Reduir el potencial edificable de Can Dalmases II
10	Qualificar els terrenys de Les Ginesteres II com a sòl agrícola de protecció de la vinya
11	Definir fórmules, característiques i localitzacions de l'habitatge social
12	Abordar el problema de la inundabilitat al nucli urbà
13	Ampliar el patrimoni històric amb el catàleg de localitzacions arqueològiques
14	Concretar les fórmules de protecció de l'espai agrícola
15	Definir la xarxa bàsica de mobilitat del nucli urbà
16	Concretar els eixos i espais de mobilitat sostenible (a peu i en bicicleta)
17	Introduir millores urbanes i d'equipaments al barri de Can Dalmases
18	Millorar la mobilitat entre els dos sectors urbans del municipi (a banda i banda de l'autovia)
19	Reforçar el paper de masies i construccions populars com a elements estructurants del paisatge rural
20	Definir les franges de protecció de les urbanitzacions davant del perill d'incendis
21	Establir criteris per a les ordenances d'edificació relacionades amb els criteris d'edificabilitat sostenible
22	Aprovar un nou Pla Especial de Can Guineu
PROPOSTES PER ALS ELEMENTS NATURALS URBANS	
23	Repensar els espais públics i d'espais verds en funció de la sostenibilitat sociològica i ambiental
24	Establir un circuit diferenciat per a l'aigua de pluja
25	Preservar les rieres com a espais naturals que travessen els barris
26	Protegir fins a l'autovia i, provisionalment, canalitzar en un circuit diferenciat el tram sota la NII
27	Estudiar el tractament de les rieres cas per cas

Font: elaboració pròpia a partir de l'Avanç del POUM (2012)

Figura 6. Gràfic del resultat de les votacions amb les propostes inicials de l'Avanç del POUM

Font: elaboració pròpia (equip 2GES)

Cal especificar que en el cas d'aquestes 27 propostes inicials, procedents de l'Avanç del POUM, no es va procedir a localitzar-les sobre el territori. Simplement eren enunciats d'idees genèriques per delimitar les temàtiques que posteriorment s'acabarien treballant i ubicant de manera precisa i concreta.

La segona part del taller va centrar-se en les propostes tal com havien sigut representades en els tres mapes de l'exposició. Amb aquest objectiu, en primer lloc es va realitzar una explicació d'aquests mapes tal com estaven recollits en els plafons 3 i 4 (Figura 7). A continuació, es va distribuir entre els assistents un mapa, que vam anomenar mapa de síntesi (Figura 8), on es recollien aquestes mateixes propostes i s'hi distingia entre les propostes comunes a cada un dels tres mapes i les que, en canvi, només es trobaven en un o dos dels mapes anteriors. Després d'explicar el com i el perquè s'havia fet aquest mapa de síntesi, els assistents es van dividir en petits grups per comentar aquest mapa entre ells.

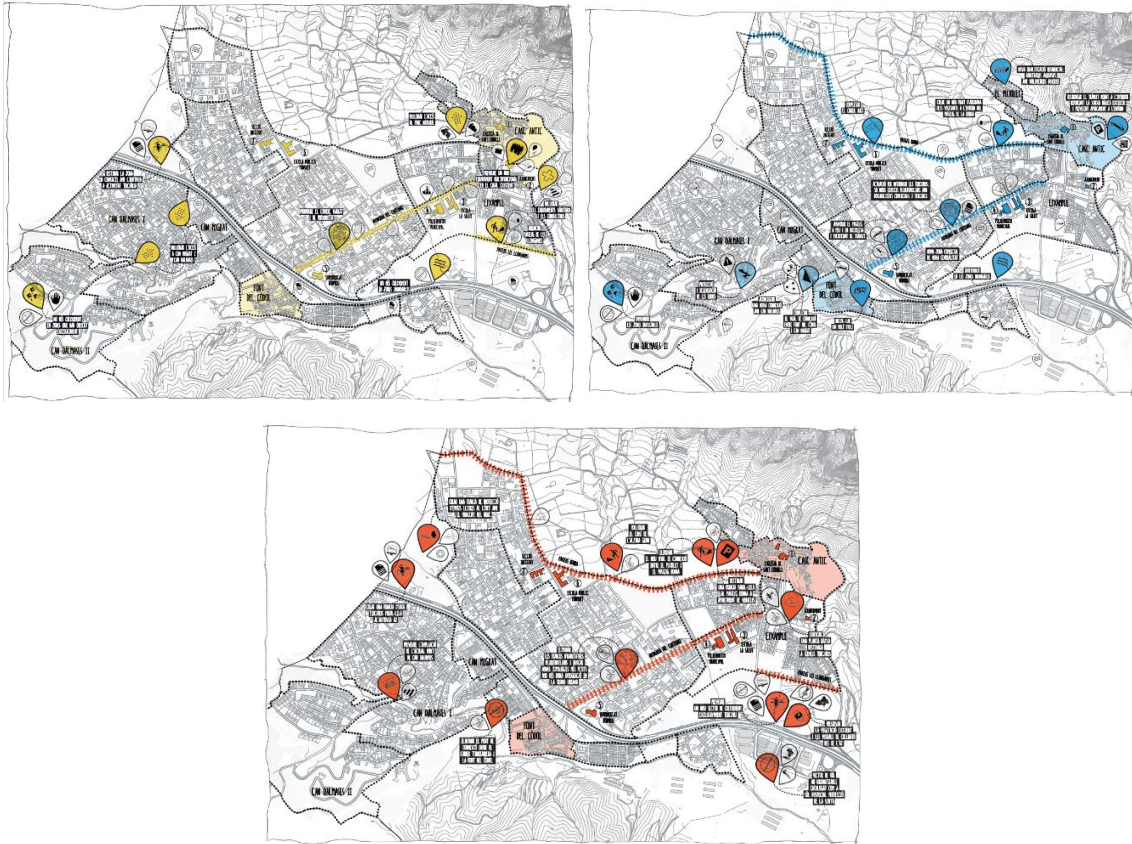
Imatge 2. Taller de la Fase 1 del procés participatiu

Fotografia presa per l'equip 2GES (juny del 2016)

En el decurs d'aquesta estona de comentaris i deliberacions grupals s'esperava que cada persona anés elaborant la seva percepció sobre el mapa. Amb aquest objectiu se'ls va proposar que assenyalessin en el mapa la seva valoració sobre les propostes i que en el revers del mapa escrivissin impressions i fessin propostes concretes. Aquesta activitat es va finalitzar amb una ronda d'intervencions orals sobre les idees, percepcions i avaluació de les propostes que s'havien comentat en els grups.

Figura 7. Mapes de les propostes del taller de debat de l'Avanç del POUM (groc),
les principals actuacions que proposa l'Avanç del POUM (blau)
i les propostes i accions aprovades pel CAUM (vermell)

Font: elaborat per Martina Bertazzini (equip 2GES)

El taller es va acabar demanant als assistents que, en un full individual que s'havia preparat i que es va distribuir a tothom, escrivissin una breu presentació personal dels seus desitjos per a un futur Collbató a 10 anys vista. Se'ls va preguntar com se l'imaginaven. S'insistia en el valor dels desitjos: com desitjarien que fos? A partir d'aquí es va treballar amb aquests desitjos per intentar extreure altres propostes que poguessin haver quedat relegades a un segon pla perquè possiblement no les havien pensades en clau de futur.

Figura 8. Mapa de síntesi que engloba les actuacions dels tres mapes de la Figura 7⁷

Font: elaborat per Martina Bertazzini (equip 2GES)

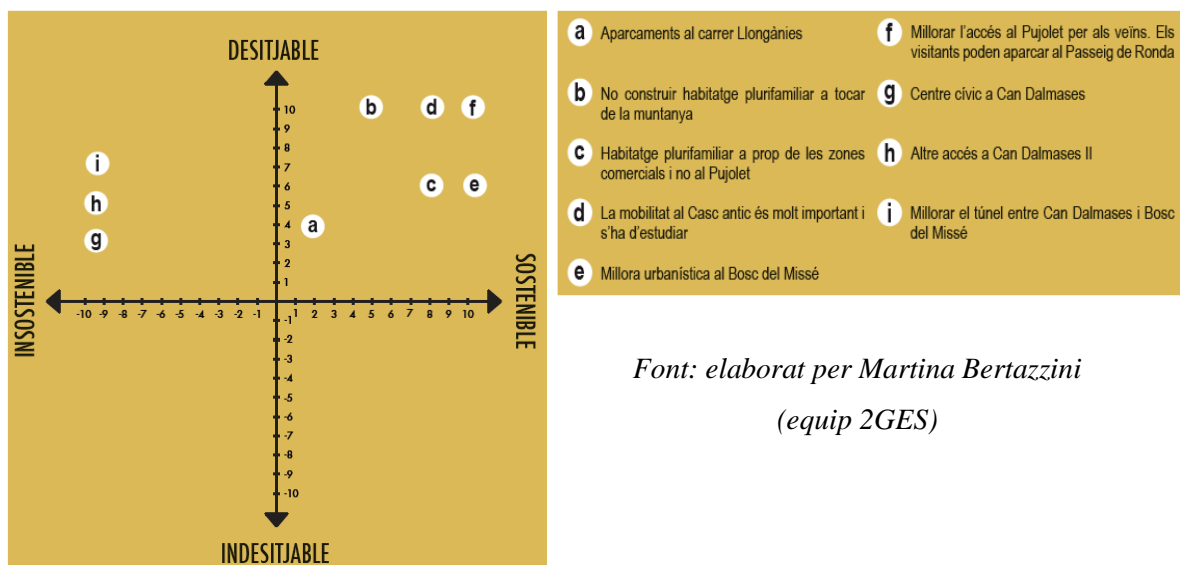
Tot seguit detallem les activitats que es van dur a terme al llarg del segon taller. Primer de tot es van tractar els resultats de l'avaluació que havien fet els assistents de les propostes i premisses al taller anterior. Es va veure que hi havia un cert contrast d'opinió: algunes propostes tenien força consens mentre que en d'altres hi havia alguns dubtes. Per conèixer millor les circumstàncies que ocasionaven aquests dubtes es va obrir un torn d'intervencions per a totes aquelles persones que volguessin exposar les seves opinions, cosa que va portar a un debat obert entre tothom.

En aquesta segona part els assistents es van dividir en grups de treball per barris amb l'objectiu d'estudiar les propostes que ells mateixos havien escrit darrere del mapa de síntesi al taller 1. Prèviament s'havia explicat que a l'hora d'avaluar les propostes calia tenir una sèrie de criteris que podien assumir-se com a vàlids. Concretament es van tractar els conceptes de *sostenibilitat* i el de *ciutat desitjable*, ja que aquest últim semblava que

⁷ A l'Annex 1 podeu consultar la llegenda del mapa a pàgina sencera, molt més llegible i fàcil de consultar.

podia servir per ajudar a organitzar els anhels o desitjos que els assistents havien expressat en el taller anterior. A continuació, cada grup de treball va estudiar les propostes dels barris des de la perspectiva d'aquests dos criteris i va mostrar públicament la ubicació d'una selecció de propostes en un esquema que permetia classificar-les segons la seva adequació als criteris de sostenibilitat i ciutat desitjable. Per acabar es va repartir de forma aleatòria entre els participants un dels fulls que s'havien escrit sobre els desitjos durant el taller 1 i es va procedir a un comentari entre tothom.

Figura 9. Esquema de l'exercici de treball al segon taller sobre el futur de Collbató

Font: elaborat per Martina Bertazzini
(equip 2GES)

Un dels aspectes més interessants d'aquesta primera fase és que a mesura que s'anaven proposant les activitats començaven a sorgir dubtes i nous temes que més endavant es van incorporar al procés participatiu. De fet, un cop es va acabar aquesta fase ja hi havia algunes propostes o accions que es podien donar per bones (perquè seguia havent-hi el consens que ja hi havia hagut en l'Avanç, on també es van treballar) i d'altres que són les que caldria madurar. A més, també es va dur a terme un exercici de prioritització de les temàtiques, de manera que així podíem copsar quines eren les preocupacions més importants dels veïns de cara a treballar-les amb més profunditat.

Quan es va acabar la primera fase l'equip va redactar un primer informe amb un seguit de pre-propostes basades en les diverses activitats que s'havien dut a terme en els dos tallers inicials corresponents a aquesta part del procés. A l'Annex 2 hi ha l'índex d'aquest

informe de pre-propostes i també la mostra d'una de les temàtiques principals que s'hi van tractar amb les explicacions i els detalls corresponents.

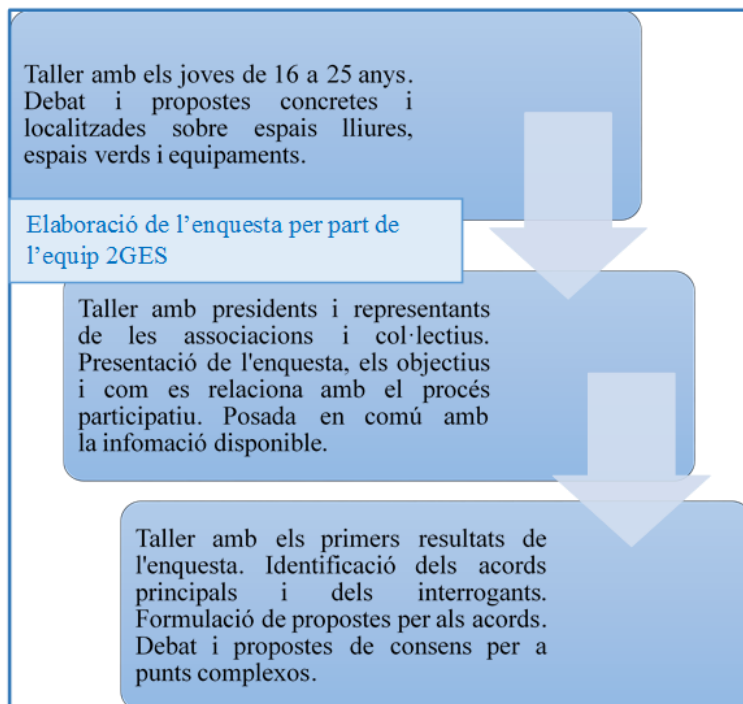
4.2.3. Segona fase

En la segona fase, de recollida d'idees i noves propostes, van entrar en joc elements nous i altres eines participatives: es va crear una bústia de suggeriments (tant física com electrònica)⁸, es va elaborar una enquesta per a les associacions de veïns i entitats del municipi (amb una reunió d'explicació), es van fer visites de treball de camp dirigides pels mateixos veïns en alguns barris de Collbató. Mostrem, tot seguit, un esquema general de les activitats més destacades d'aquesta fase.

Les entitats i associacions participants van ser les següents: Associació de veïns de La Fumada, Associació de veïns del Casc Antic i el Pujolet, Associació Cultural Montserrat, Associació de propietaris del Bosc del Misser, Associació de veïns de Can Dalmases, Associació de veïns de Les Illes, ObjectivaMent, Atletisme Collbató, Grup de teatre La Forja, Grup excursionista 4000 peus, Club de Tennis Collbató i sis particulars. En total, doncs, onze associacions i entitats i sis particulars.

⁸ En total es van rebre quasi cinquanta suggeriments o comentaris entre les dues bústies.

Figura 10. Esquema general de les activitats més destacades d'aquesta fase.

Font: elaboració pròpia

L'activitat prevista amb els joves es va programar, d'una banda, com a activitat de retorn després que l'equip hagués pogut analitzar tota la informació recollida a la fase 1⁹, i d'altra banda, també com a intent d'implicar-hi aquest segment de la població sovint més allunyat d'aquests actes col·lectius. Ara bé, malgrat tots els esforços perquè l'activitat fos exitosa, va resultar estrepitosament fracassada, ja que només un jove del poble hi va acudir, de manera que l'activitat es va anul·lar i, vist el resultat, ja no es va considerar adient reprendre-la més endavant.

La principal eina d'anàlisi d'aquesta fase va ser l'enquesta, elaborada expressament per als col·lectius del poble i les associacions de veïns, entitats que solen tenir coneixements territorials íntegres i molt complets. En l'Annex 3 es pot consultar l'enquesta sencera, composta de diverses pàgines. Es tracta d'una enquesta és força completa —i complexa— i incorpora preguntes de molts àmbits diversos, tots en relació amb aspectes del POUM. I és pel fet que es considera un document complex que es va fer el taller d'explicació amb els presidents i representants dels col·lectius i entitats.

⁹ Especialment pel que fa al pla de participació escolar, que es detalla en l'apartat 4.2.5

Posteriorment a la presentació de l'enquesta amb les indicacions concretes per dur-la a terme, es va deixar un marge d'entre 3 i 4 setmanes perquè tots els col·lectius la poguessin respondre entre tots els integrants. Aquesta és precisament una de les indicacions que se'ls va fer: fer-la entre el màxim nombre de gent possible, a fi de recollir totes les opcions i sensibilitats al voltant de les diverses temàtiques sobre les quals s'estava preguntant.

Passades aquestes setmanes, es va muntar un altre taller amb els resultats de l'enquesta. Es va fer un debat i es van buscar les propostes de consens per als punts complexos. Així doncs, també es va donar l'opció de compartir els resultats de totes les entitats, un exercici molt interessant tenint en compte que eren d'origens diferents, vivien en zones diferents i tenien visions diverses sobre el territori.

Figura 11. Resultats de les dues primeres preguntes de l'enquesta

Font: elaboració pròpia (equip 2GES)

Entremig de tota aquesta feina, també es van dur a terme visites de camp amb els veïns, com ja s'ha esmentat, a fi de copsar de primera mà la realitat territorial i poder ubicar sobre el terreny algunes propostes concretes i així corroborar que realment hi havia problemes d'origen geogràfic que el POUM havia de resoldre de cara al futur. En total, se'n van fer dues: una al barri de Can Dalmases i els voltants (la part del sud de l'A-2) i l'altra a la zona del Bosc del Misser, al sector nord del municipi, limítrofa amb El Bruc.

Un cop realitzada tota aquesta feina, es va donar per acabada la segona fase. A partir d'aquí, amb la informació recopilada en aquests mesos inicials calia preparar la següent

fase, la tercera i última, amb el disseny de les activitats finals per poder arribar a les propostes definitives.

4.2.4. Tercera fase

Arribats a aquest punt, el més important era, com s'ha dit, ser capaç de recopilar tota la informació, que no era poca, i arribar a la formulació de propostes que responguessin a les necessitats i les expectatives de futur que s'havien detectat fins aleshores. Per aquest motiu, al començament de la tercera fase el nostre equip de treball va començar a elaborar les propostes en unes fitxes que seguien els esquemes de cada un dels grans temes que s'havien analitzant fins aleshores (Taula 1), amb l'objectiu que els participants als tallers que s'havien de programar per aquesta fase manifestessin què en pensaven. Amb els comentaris i matisos que es van incorporar aleshores, l'equip 2GES va redactar les propostes finals, les quals s'haurien de votar durant els dos últims tallers.

Taula 1. Grans temes a partir dels quals es van estructurar les propostes

Grans temes a partir dels quals es van estructurar les propostes	
Propostes generals (demografia, tipus d'edificacions, solars buits)	Eix principal
Habitatge social	Reforma sostenible dels edificis
Equipaments	Patrimoni històric i natural
Mobilitat sostenible	Trànsit i infraestructures viàries
Agricultura	Espais verds i espais naturals
Altres	Propostes que tenen a veure estrictament amb polítiques locals diverses i gestió local

Font: elaboració pròpia

Concretament, es van programar quatre sessions o tallers, una primera per preparar les activitats d'anàlisi i de deliberació de les propostes, seguides de tres més on els assistents, distribuïts en petits grups de 2-3 persones, discutien les característiques de redactat de cada proposta. En total es van emplenar fins a 271 fitxes de propostes que, finalment, tal com veurem més endavant, es van transformar en 106 propostes, ja que algunes eren molt semblants i tractaven de fons el mateix tema. Tot seguit (Imatge 3) es mostren els exemples d'algunes fitxes emplenades pels veïns en aquestes sessions monogràfiques.

Imatge 3. Exemple de fitxes emplenades pels veïns en els tallers de la Fase 3

Noms.....	
Proposta 2. Millorar l'organització de la mobilitat en els límits exteriors del Casc Antic	
Descripció.	
Cal adaptar la mobilitat dins l'estructura del Casc antic ja que és un patrimoni molt important a protegir	4-II
Comentari	
RESTRIURE ACCES MITJANÇANT LECTURA INTEL·LIGENT DE MATRÍCULES. JA S'HA PARLAT AMB AJUNTAMENT. NO RESIDENTS PODEN AVISAR PER QUE ES REGISTREN A LA BASE DE DADOS, SI VENEN HABITUALMENT (EX. AMIS QUE VAN A MISSA,...). ALGUNA PERSONA QUE VINGUÍ PUNTUALMENT, AVISA.	→

Noms.....	
Proposta 9. No construir habitatges a la banda sud del carrer Bonavista	
Descripció.	
Comentari	
Creiem que el carrer ha de tenir més ample i amb voreres més amples. No ens sembla malament que hi hagi habitatges.	4-II

Noms [redacted]	
Proposta 3 . Habilitar un viver d'empreses adreçat als emprenedors joves i enfortir l'ecoNomsia local	
10-02	
Descripció. Aquest viver podria tenir el caràcter d'equipament en regim de col·laboració mixta, pública i privada. Hi ha 2 possibles localitzacions (elegir la més factible): <ul style="list-style-type: none">• En un edifici de nova construcció en un solar buit de l'Aguda del Centenari o les seves proximitats• en un edifici ja existent al centre del poble fent la corresponent reforma	
Comentari Hi estem d'acord. Si es pogués aprofitar un edifici ja existent per exemple la caserna dels bombers si aquesta canvia d'ubicació, ens semblaria millor que no pas la despesa de un edifici nou.	

Noms [redacted]	
Proposta 18. Aprovar una qualificació per a protegir i regenerar la xarxa de la riera de La Massana	
10-02	
Descripció. Es considera necessari estudiar amb l'ACA la regeneració dels punts de confluència de la riera amb els eixos de circulació sota la N11 i també per dessota l'autovia	
Comentari NECESSITA urgentment una qualificació que recordeixi l'època de les rieres i no vafi al pas totencerri.	

Imatges preses per l'equip 2GES (16 de febrer del 2017)

Quan ja s'havien dut a terme aquests 4 tallers, l'equip 2GES havia de fer la feina de lectura, síntesi i adaptació d'algunes propostes, passant a l'elaboració de la llista

definitiva de propostes que s'havia de sotmetre a votació. Amb aquesta finalitat es van programar dues sessions més.

Aquesta llista distingia entre les propostes que estaven relacionades amb el nou POUM, fins un total de 85, i les que tenien més a veure amb la gestió i la política local, independents del POUM, que eren 21. La primera d'aquelles dues sessions finals es va dedicar a votar les propostes relacionades amb el POUM, mentre que la segona s'aprofita per votar les que es referien a aspectes diversos de la política local. En aquesta segona sessió també es van votar 7 propostes que havien quedat pendents de la sessió anterior perquè els assistents van considerar que calia algun canvi de redacció.

Les votacions van ser palesament positives (Taula 2). Bàsicament, perquè es tractava de propostes que els mateixos assistents han pogut anar treballant i desenvolupant en el decurs de tot el procés participatiu i, molt especialment, en les sessions de la darrera fase.

Taula 2. Resultats totals de la votació

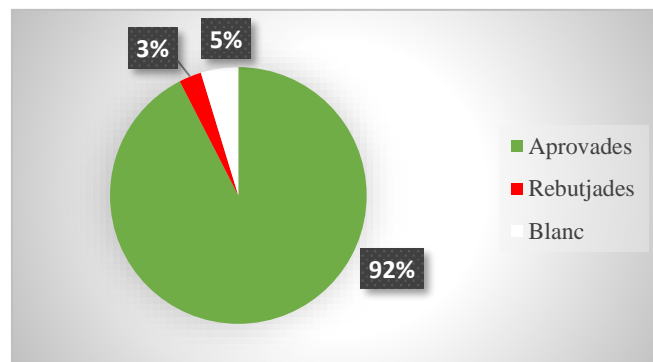
	Nombre	Percentatge (%)
Aprovades per unanimitat	51	48
Aprovades per majoria simple	47	44
Rebutjades	3	3
En blanc	5	5
Total	106	100

Font: elaboració pròpia

Així, els resultats de la votació permeten destacar l'existència d'una àmplia majoria de propostes que es van aprovar per unanimitat, fins a 51 propostes, i d'altres per majoria simple, fins a 47. Entre les unes i les altres es va arribar a un total de 98 propostes, les quals representen el 92% del total.

Només una part molt petita va ser rebutjada. És el cas de tres propostes, que tenen un rebuig molt clar i evident. I també hi va haver cinc propostes amb les quals no es va aconseguir arribar a resultats definitius, amb un domini de les votacions en blanc, tal com es pot veure en la Figura 12.

Figura 12. Resultats proporcionals de la votació

Font: elaboració pròpia

Malgrat això, el balanç que en fem és molt positiu, ja que la immensa majoria de propostes s'aproven en la votació, la qual cosa reflecteix que el procés va ser fructífer i que va donar els resultats que se n'esperaven.

4.2.5. La participació escolar

El procés de participació associat al POUM del municipi de Collbató va comptar, com ja s'ha avançat en línies prèvies, amb la participació dels joves i adolescents de l'Institut, que van donar la seva opinió sobre l'ordenació territorial i urbanística del poble, ja que entenem que en són una part fonamental que hi viu i que també gaudeix dels avantatges i en pateix les dificultats exactament igual que els adults.

Però no només s'hi va incloure els joves i adolescents, sinó que també es va ampliar la participació als nens i nenes de les dues escoles del municipi, La Salut i Mansuet. Qualsevol persona que forma part d'una comunitat de persones ha de tenir l'oportunitat de participar en les decisions col·lectives, i és per això que es va fer així. Donar la veu als més petits és la garantia d'un futur més equilibrat, ja que gràcies a això seran més conscients de la importància del territori i la seva bona gestió.

A més, també es volien trencar estereotips sobre la suposada poca validesa de les seves aportacions, ja que s'ha demostrat en diverses experiències de participació infantil arreu del món que són els nens els qui conserven una mirada de bé comú, en la qual prima la

idea de benestar col·lectiu i comú. Per tant, aquesta proposta partia de la formulació de preguntes d'investigació orientades a conèixer la naturalesa d'un fenomen des de la descripció i l'anàlisi de les variables socials i territorials implicades. Per això es tracta d'un exercici investigador que es basa en dades qualitatives i en la seva anàlisi, amb un enfocament fenomenològic (ORTIZ, 2007).

4.2.5.1. Els joves i adolescents de l'Institut

Amb la participació dels joves estudiants de 4t d'ESO es pretenia contribuir al desenvolupament de nous models de ciutadans en què la veu de totes les persones es tingui en compte, i, de l'altra, que aquest exercici quedés en la seva memòria i recordessin que són importants per al seu poble, de manera que sentissin que hi pertanyen. Contribuint d'aquesta manera al fet que progressivament s'anessin sentint més involucrats en temes fonamentals per a Collbató.

Imatge 4. Exercici amb els joves de l'ESO de valoració dels espais públics de Collbató

Imatge presa per l'equip 2GES (18 d'abril del 2016)

Cal insistir en un fet important: la primera dificultat que ens trobem a l'hora de generar processos de participació amb adolescents són les etiquetes o estigmes¹⁰ que sovint se'ls atribueixen i que han acabat definint la seva identitat com a col·lectiu. Addicionalment, gràcies a les teories que equiparen desenvolupament i creixement físic, s'ha subestimat la capacitat per conèixer i reflexionar sobre el benestar tant en l'àmbit privat com públic per part de persones molt joves, en aquest cas adolescents. Segons aquests models es troben en una etapa prèvia al ple desenvolupament, equiparat a l'edat adulta, és a dir, que encara no són prou madurs per a algunes tasques però ho són molt per a altres.

En total, van participar-hi 50 alumnes, 25 de cada grup d'ESO. Es va treballar amb ells durant 3 sessions, que van seguir un esquema paral·lel, el qual es detalla tot seguit. Val a dir que hi va haver una molt bona predisposició per al treball i les aportacions que es van fer van resultar molt valuoses per al procés participatiu.

Pel que fa als objectius d'aquest procés, el que volíem era fomentar el disseny de propostes per millorar les condicions dels espais públics i les dinàmiques territorials per part dels joves i adolescents. Més específicament encara: conèixer i reflexionar sobre les estructures de poder i la presa de decisions que els estudiants identifiquen en la seva vida quotidiana; ubicar espacialment les dificultats i oportunitats que perceben en el seu municipi; generar propostes estructurades i argumentades sobre com s'ha de transformar el municipi per oferir qualitat de vida, autonomia i gaudi de l'espai públic a tota la ciutadania.

Les tres sessions que hem comentat van permetre focalitzar tres aspectes concrets del procés que s'estava duent a terme.

Sessió 1: la vam denominar d'introducció, i ens havia de permetre sensibilitzar sobre l'ocupació de l'espai públic com a espai per a la diversitat, entenent que la ciutadania en

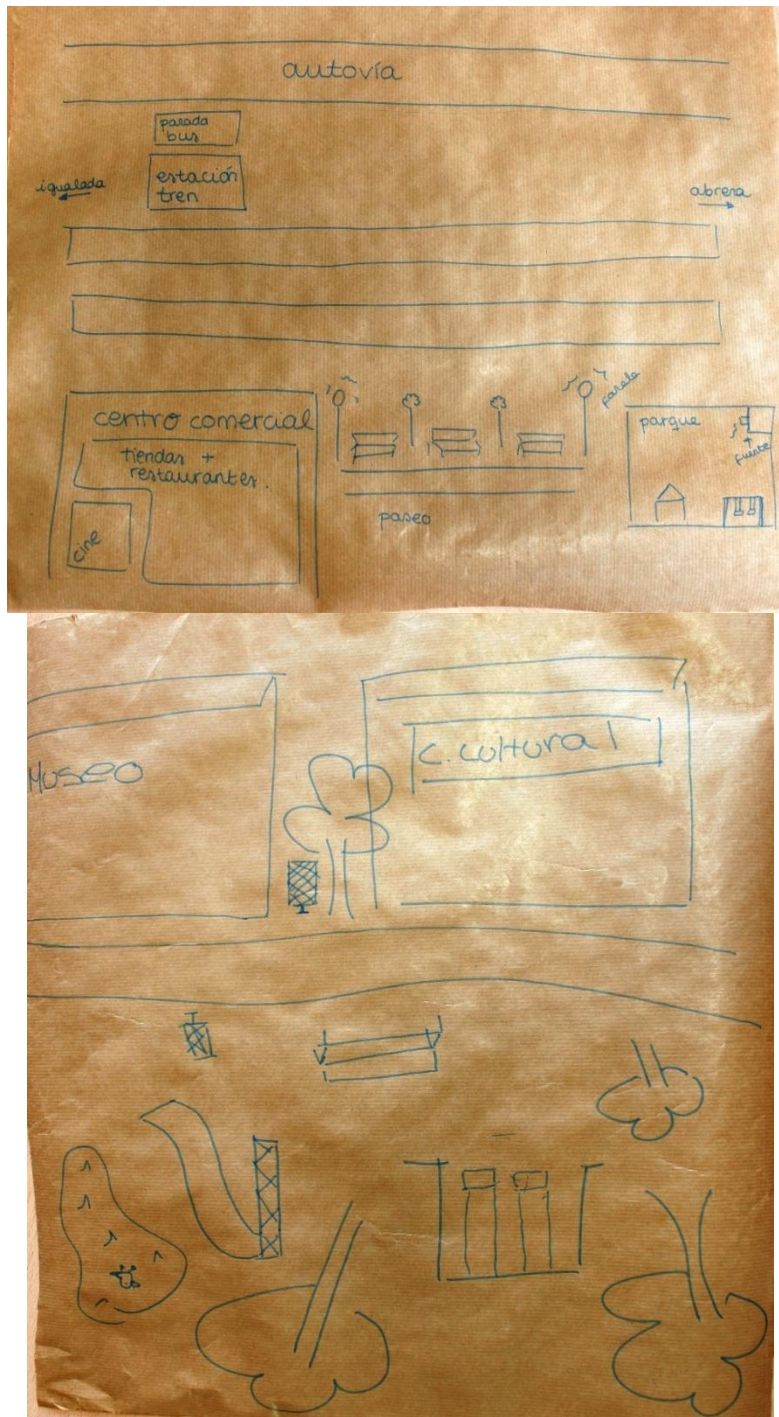
¹⁰ Totes aquestes contradiccions i estigmatitzacions addicionals a les establertes culturalment per al gènere, posició socioeconòmica, relació de parella, orientació sexual, atractiu físic, etc., fan de l'adolescència una etapa complexa, ja que sovint se'ls titlla d'incomplets o immadurs i, per tant, les seves opinions es tenen poc en compte.

general està conformada per adults, adults grans, nens i nenes i joves, i que a més cada grup és internament heterogeni.

Sessió 2: cartografia social per al diagnòstic; es tractava de recollir les impressions generals sobre el municipi, quines coses consideraven que estaven bé o prestaven un bon servei i quines coses havien de millorar. Aquesta valoració es va realitzar de manera territorialitzada, per la qual cosa es van combinar espais, usos i beneficis per a la gent.

Sessió 3: recol·lecció d'informació per temes i disseny d'espais concrets. A la Figura 13 incorporem alguns dels mapes que van dissenyar els joves de l'Institut durant la darrera fase.

Figura 13. Mapes que van dissenyar els joves de 4t d'ESO de l'Institut durant la darrera fase

Imatges preses per l'equip 2GES

4.2.5.2. Els nens i nenes de les escoles

A banda de tot aquest treball amb els adolescents, també es va dur a terme el procés de participació a les dues escoles d'ensenyament primari del municipi (La Salut i Mansuet).

Des del principi s'havia cregut que els més petits també havien de formar part del col·lectiu que havia de formar part del procés de participació. No només perquè són el futur del territori, sinó també el present, de manera que se'ls va incloure en un procés paral·lel i amb la metodologia adaptada per a la seva edat. I cal dir, vist amb perspectiva, que va ser molt positiu.

La selecció de l'edat de la mostra parteix de la proposta de l'investigador i pedagog italià Francesco Tonucci (1992), que sosté que els nens i nenes, especialment en aquesta edat d'entre els 8 i els 12 anys tenen un bon control dels mecanismes de comunicació. De fet, vam constatar que ho viuen amb especial interès i motivació. Aquesta edat igualment és considerada clau per a la construcció de valors i habilitats, com poden ser l'autoreflexió, l'autodeterminació, la identificació i solució de problemes, la discussió i la presa de decisions grupals.

Imatge 5. Moment de treball amb els nens i nenes de l'Escola La Salut

Imatge presa per l'equip 2GES (20 d'octubre del 2016)

Els principals objectius associats a cada una de les sessions, que també van ser tres, són aquests:

1. Sensibilització sobre l'ocupació de l'espai públic com a espais de joc i cohesió social intergeneracional (també en relació amb la mobilitat). Indagar sobre els tipus de jocs, els llocs, les persones, la importància del joc en la seva vida i en la dels adults joves, adults grans i avis.

2. Què funciona i què no funciona del poble. Escoltar unes primeres apreciacions sobre mancances i recursos positius del municipi des de la perspectiva de la infància. Per exemple: com és la seva vida quotidiana i què té a veure amb els espais que habiten.

3. Estructuració de propostes. En aquesta fase cal comptar amb la sensibilització i el treball col·laboratiu entre l'equip 2GES i els nens i nenes, a fi que les seves propostes es puguin convertir en projectes factibles i reals per al poble i amb possibilitats de ser incorporades al POUM.

Aquest procés es va portar a terme partint d'un enfocament d'intercanvi de coneixements, tot considerant que existeixen diferents percepcions de l'espai segons les edats. També a l'edat infantil, i que totes són igual de reals i vàlides i que necessiten donar-se a conèixer i ser escoltades.

Tot seguit fem un breu apunt sobre els principals aspectes desenvolupats en cada una d'aquestes sessions de treball.

La primera sessió partia de la capacitat dels nens i nenes per descriure una ciutat on haguessin estat i que no fos Collbató. La base del treball consistia a fer una sèrie de preguntes als nens i nenes:

1. Com era aquesta ciutat?: dibuixa i descriu-ne els colors, les olors i les sensacions que en recordes en general.
2. Com era la gent en aquest lloc?
3. Què podien fer els nens allà? Què hi podien fer les nenes?
4. Què no podien fer els nens allà? Què no hi podien fer les nenes?

Arran de les respostes a aquestes preguntes, es van adonar de la seva capacitat per entendre i explicar les dinàmiques urbanes que es donaven en aquells pobles i ciutats

concretes. A partir d'aquí, el pas següent va consistir a traslladar aquest aprenentatge i aquestes observacions al cas de Collbató, els seus habitants i les seves dinàmiques. En aquest cas, les preguntes a les quals havien de respondre s'amplien:

1. Com és Collbató? Quins colors, formes, mides, etc., té?
2. Com és la gent que viu a Collbató? Com se senten aquestes persones?
3. Quins sons transmet Collbató?
4. Quina olor fa?
5. Què poden fer els nens i nenes a Collbató?
6. Què no poden fer els nens i nenes a Collbató?
7. Què passa fora al carrer?
8. Creus que Collbató contribueix a fer feliç la gent?
9. Creus que Collbató pensa en les nenes?
10. Creus que Collbató pensa en els nens?

En la segona sessió es van posar en comú els resultats d'aquesta comparació i es va desenvolupar una activitat que permetés copsar la idea del que per ells era desitjable. Així, cada estudiant va dibuixar un regal imaginari del municipi per a un o diversos familiars seus. Es va pactar la condició que fos alguna cosa que costés molt pocs diners o que fins i tot —si era possible— que no valgués res.

La tercera sessió es va centrar en la priorització de les propostes que s'havien formulat a través dels regals i es van organitzar grups de quatre nens i nenes per a decidir les propostes per al municipi de manera concreta i elaborada.

Finalment es va programar una sessió conjunta per als nens de les dues escoles per a la comunicació de les propostes a l'Ajuntament i els seus representants i també a la resta de públic adult que hi va assistir. En conjunt, i a més a més dels nens i nenes van assistir-hi els seus mestres i els directors de les escoles, l'alcalde del municipi, els regidors, els tècnics municipals i els pares i les mares que van poder assistir-hi.¹¹

¹¹ Com que la sessió es va fer en horari escolar (de 10 a 12 h) molts pares i mares no van poder anar-hi en coincidir amb la seva jornada laboral.

Imatge 6. Sessió de cloenda del procés escolar amb l'Ajuntament i els pares i mares

Imatge presa per l'equip 2GES (29 de novembre del 2016)

Figura 14. Mapes que van dissenyar els nens i nenes de les escoles durant la darrera fase

Imatges preses per l'equip 2GES (20 de desembre del 2016)

Després de tot aquest procés creiem fermament que des de la infància i amb la infància hi ha una oportunitat per transformar el present i el futur destí del territori, de qualsevol territori amb el qual s'identifiquin i hi tinguin una relació d'estima i sàpiguen valorar-lo.

4.3. Recapitulació final

Per tant, com a resum, es pot comprovar com la metodologia emprada en cap cas és una de sola, sinó que es combinen sessions de debat amb els veïns —els veritables protagonistes del procés— amb el treball de camp —una de les autèntiques metodologies d'anàlisi i gestió territorial que els geògrafs tenim a l'abast¹²—, entre d'altres. I, a banda, s'ha treballat també amb persones pertanyents a grups diferents i diversos, també pel que fa a les franges d'edat, cosa que enriqueix enormement un procés participatiu que s'ha volgut de tothom i per a tothom.

En tot cas, l'eix vertebrador i comú de la nostra manera d'actuar i plantejar el procés participatiu és i ha sigut sempre el mateix: els veïns de Collbató, les persones que hi viuen i l'habiten, que en són els veritables protagonistes i pels quals val la pena fer processos com aquest. Ells són els habitants de l'ara i l'avui, però també del demà.

¹² En aquest punt creiem interessant de reproduir unes paraules del savi geògraf Pau Vila: «La Geografia es fa amb els peus tant o més que amb el cap».

5. Breu anàlisi socioterritorial de Collbató. Un municipi perifèric sota la influència de l'àrea metropolitana de Barcelona

Collbató és un municipi situat a l'extrem nord del Baix Llobregat, en contacte amb les comarques veïnes de l'Anoia i el Bages, que destaca, des del punt de vista paisatgístic, per la proximitat a la muntanya de Montserrat, que ocupa més de la meitat del terme municipal¹³, i que té un efecte visual molt important sobre el poble. Des del punt de vista patrimonial, a més, el nucli urbà té un valor afegit: està catalogat per part de la Generalitat com a bé patrimonial. Ara bé, cal tenir en compte altres aspectes geogràfics que sembla que *a priori* tenen algun tipus d'incidència territorial, com pot ser el cas de l'A-2, l'autovia que creua pel mig el nucli urbà de Collbató i que separa el municipi en dues parts, a les quals només es pot accedir per dos túnels.

Pel que fa a la trama urbana, la dispersió urbanística, juntament amb una topografia irregular i un model urbanístic dominat per construccions unifamiliars, fa que des del punt de vista de la sostenibilitat i el respecte cap al medi ambient i l'harmonia amb l'entorn aquest model no sigui el més eficient (Rueda, 2012). De fet, es podria considerar que presenta certs dèficits quant a la sostenibilitat.¹⁴ Per tot plegat, sembla clar que Collbató es caracteritza per un seguit d'especificitats territorials que el converteixen en un municipi complex, ni que sigui des d'un punt de vista exclusivament de la gestió. A més, aquests tipus de trets geogràfics poden tenir repercussions pel que fa al teixit social i col·lectiu, ja que no afavoreix la vida comunitària i contribueix a crear distàncies —físiques i, amb el pas del temps, també socials— entre els veïns.

¹³ Cal tenir en compte que el 60% de la superfície del municipi és sòl protegit pel Parc Natural de la Muntanya de Montserrat.

¹⁴ És en aquest context, doncs, que la participació ciutadana enfocada cap a un nou POUM pren una rellevància especial, ja que una de les tesis que sembla tenir més força és la redefinició del model urbanístic d'expansió que hi ha predominat durant força anys.

Imatge 7. Imatge aèria del nucli urbà de Collbató

Font: Google Maps

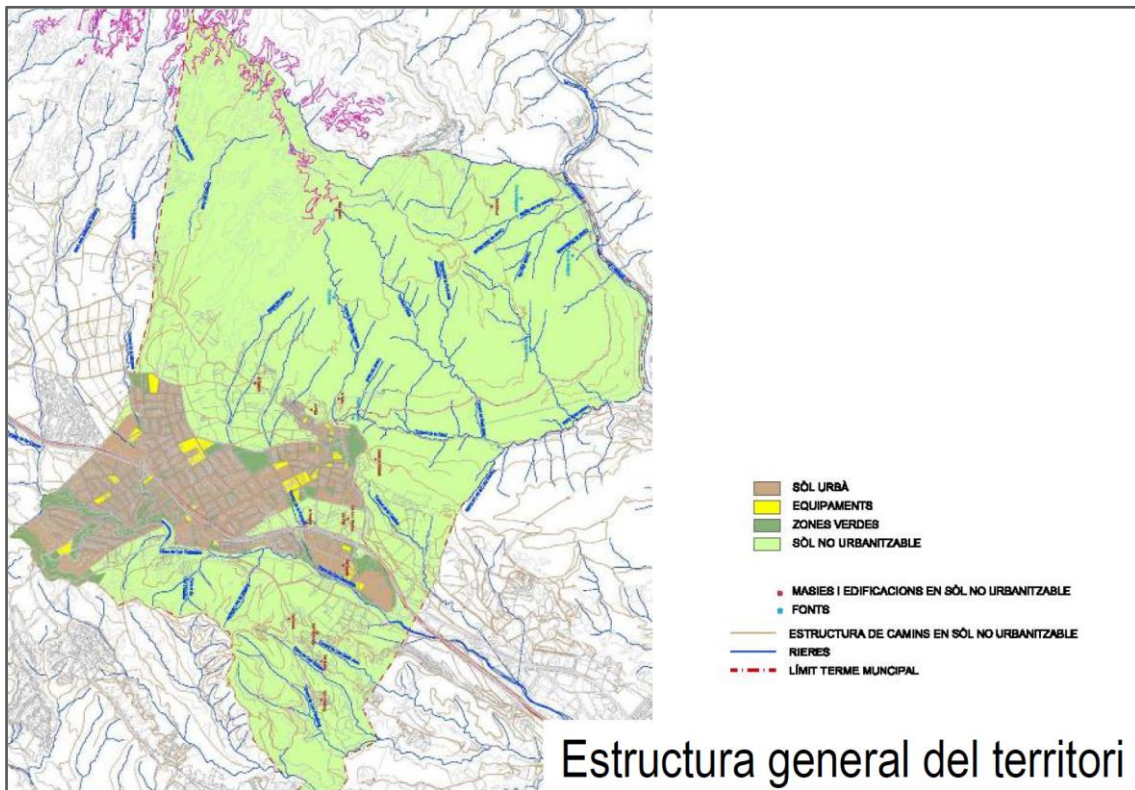
En la Imatge 7 es pot observar clarament com la trama urbana de Collbató respon a cases unifamiliars i aïllades en una bona part de la superfície construïda. Conseqüentment, doncs, la densitat demogràfica del municipi és molt baixa. També es veu el pas de l'autovia A-2 pel bell mig del nucli urbà, la qual cosa dificulta les relacions entre les dues bandes del municipi, tal com ja hem apuntat.

El fet que hi hagi un clar predomini d'aquesta trama urbana dispersa comporta, entre d'altres, que la mobilitat sigui un dels problemes amb què es topa la gent més gran i els joves, que no tenen autonomia a l'hora de desplaçar-se, perquè les distàncies entre els diversos barris no són curtes. Aquesta és una de les conseqüències de les construccions aïllades en urbanitzacions allunyades del nucli principal d'activitat. A més a més, també presenta problemes des del punt de vista econòmic, ja que el cost del manteniment d'aquestes parcel·les és molt elevat. Segons l'Avanç del POUM (Ajuntament de Collbató, 2012), un 47,6% de la població quedaria exclosa del preu mitjà del lloguer.

Un altre dels aspectes que sembla convenient de tenir en compte a l'hora de fer una anàlisi aproximativa a la realitat territorial de Collbató és el fort i marcat caràcter identitari de la

població amb el paisatge que forma i envolta el municipi. Aquest factor ens sembla especialment rellevant, en tant que les paraules del geògraf Joan Nogué prenen un sentit del tot transcendent: «Los seres humanos creamos lugares en el espacio, los vivimos y los imbuimos de significación» (Nogué, 2014, p. 3).

Imatge 8. Tipologia del sòl del municipi de Collbató segons el planejament vigent

Font: Avanç del POUM (2012)

La gestió d'aquest espai, doncs, esdevé una tasca àrdua i relativament difícil i complicada, ja que amb el pas dels anys s'hi ha anat forjant una comunitat que cada cop s'identifica menys amb un territori que no està exempt de conflictes que s'originen arran de la pèrdua del sentit de pertinença a un lloc (Nogué, 2014), possiblement agreujat després dels moviments migratoris que hi va haver a Catalunya durant la primera dècada del segle XXI i també arran del *boom* urbanístic i immobiliari que va afectar el municipi.¹⁵

¹⁵ Aquest factor s'ha tingut molt en compte a l'hora de planificar el procés de participació ciutadana, ja que certs aspectes urbanístics poden resultar sensibles.

Igual que passa en molts altres llocs, a Collbató ara fa uns anys s'hi va produir un conflicte territorial molt important arran de la proposta de crear un gran polígon industrial als afores del poble, aprofitant la presència de sòl qualificat com a industrial —que en el procés de participació s'ha proposat de reduir—. Aquesta qüestió va originar conflictes molt greus en tots els nivells: social, polític i fins i tot jurídic, ja que la resolució es va acabar produint als jutjats arran de diverses denúncies i posteriors contenciosos. Per tant, és important que quan es tracti amb instruments de planificació amb una forta transcendència es pugui contextualitzar el territori des de tants punts de vista com sigui possible, més enllà de la qüestió dels conflictes i les lluites politicosocials. Fer veure els possibles conflictes territorials, doncs, forma part de la nostra tasca, sobretot si valorem el fet que la participació ciutadana ha de servir com a eina intermediària entre la població i el nivell de presa de decisions polítiques.

6. Aprenentatges geogràfics i resultats

Un treball d'aquestes característiques, en què es proposa un procés de participació tan ambiciós com el que s'ha dut a terme, és molt enriquidor per a qualsevol geògraf, ja que ens permet observar la realitat des de diversos punts de vista —que creiem que tenen un component important: són complementaris entre si— i, a més, fer-ho des de l'escala més propera possible al territori.¹⁶ Aquest és segurament un dels millors aprenentatges que ens pot oferir la recerca associada a processos socials com el nostre: aprendre a treballar des del territori i, sobretot, amb el territori.

En aquesta línia, gosem afirmar que el paper de la Geografia com a eina de gestió territorial i com a intermediària entre el territori i la gent és possiblement dels més importants que pot haver-hi quan tractem amb els aspectes del nostre entorn i el medi físic. Efectivament, la capacitat de resolució de problemes i conflictes que ofereix és molt àmplia, la qual cosa dota la Geografia de moltes opcions per a la interpretació i de diverses línies possibles d'actuació, sempre buscant l'equilibri entre el medi i la gent, i també buscant el consens entre les persones.

6.1. El pla de participació

Cal que siguem conscients que els actors i els agents del territori també juguen el seu paper, sovint influïts per factors i interessos diversos escampats mitjançant opinions poc fonamentades i poc científiques però que són esteses entre la població. Per tant, el que ens sembla que cal aportar per tal de combatre interessos il·legítims que s'amaguen rere finalitats capitalistes és educar i promoure un pensament racional en relació amb el territori i l'ús que en fem. La intervenció dels geògrafs en aquesta línia és clau per al futur, ja que només des de l'educació es pot aconseguir un futur millor per al medi i també per a les persones. I un pla de participació amb aquestes característiques sens dubte és una de les millor maneres de fer-ho.

¹⁶ D'aquí, en bona mesura, la importància de fer treball de camp per conèixer de primera mà els problemes territorials que afecten l'àrea o zona en qüestió.

Seguint aquesta argumentació, creiem que cal conscienciar la gent de la importància de cuidar el territori, i processos participatius com aquest que hem realitzat són sens dubte una ensenyança de primer ordre, que permet incidir realment en el territori i abordar les principals temàtiques en relació amb l'ordenació: urbanisme, espais naturals, protecció de l'entorn, sostenibilitat, mobilitat, etc.

De fet, en aquest sentit ens sembla molt important de remarcar un fet en relació amb la metodologia que, vist amb la perspectiva temporal actual, ha adquirit importància: l'informe amb les pre-propostes que es va elaborar al final de la primera fase, i que tenia com a objectiu refer les idees inicials i servir com a document de treball per a les sessions posteriors, va suposar un punt d'inflexió. Des d'aquell moment els participants en el procés van percebre com d'important era la feina que s'estava fent, i d'alguna manera van adquirir un grau de consciència i responsabilitat que va marcar la manera de veure el territori i de treballar les propostes per al POUM.

A més, també va servir perquè les dues parts implicades —l'equip 2GES i els ciutadans de Collbató— ens agaféssim una confiança mútua determinant. La nostra tasca, arran d'aquell informe, va començar a ser vista com a molt important, i el valor que adquirí va ser definitiu per al bon desenvolupament del procés, així com per al compromís i la implicació de la població.

Pel que fa a la participació pròpiament dita, un dels fets més remarcables és la poca implicació dels joves en la vida comunitària i les activitats que hem proposat durant el procés¹⁷. De fet, ni que sigui a tall anecdòtic, cal recordar el fet —prèviament exposat, ja— que testimonia a la perfecció aquesta observació: es va convocar una sessió adreçada als joves d'entre 16 i 25 anys un dissabte a les 11 del matí, amb la intenció de fer-los arribar algunes de les propostes que teníem sobre la taula i que els podien afectar, per tal de debatre-les entre tots. Doncs el resultat és que tan sols un jove de 16 anys va acudir a la nostra crida, que comptava amb el suport, la col·laboració i la complicitat de l'Ajuntament.

¹⁷ Deixant de banda les sessions que s'han dut a terme a l'Institut i les escoles, en què nosaltres hem anat allà i ells no han hagut de desplaçar-se ni dedicar hores extraescolars a les sessions.

6.2. Realitats urbanístiques

a) El treball de camp

És molt important remarcar la gran utilitat del treball de camp: anar al territori sobre el qual s'està treballant, estudiar-lo, analitzar-lo i veure'n les principals característiques. De fet, a través d'aquesta metodologia vam poder percebre molt millor les inquietuds dels veïns, alhora que ens va permetre debatre amb tothom i valorar les diverses opcions i opinions de tothom *in situ*, la qual cosa repercuteix molt positivament en la feina posterior pensant en les propostes d'actuació territorial. I alhora és una manera d'establir contacte amb les persones que realment són les coneixedores de territori.

b) La necessitat d'adaptació del territori

Hi ha, tanmateix, una evidència que se'ns ha presentat molt clara després de tot el procés participatiu: el territori en cap cas és estàtic, i està en evolució constant; n'és un tret totalment inherent. El dinamisme present arreu fa que la gestió territorial sigui una necessitat que cal anar revisant contínuament, ja que ens cal adaptar-nos als possibles canvis, i caldrà anar-los reformulant. Aquesta reflexió té com a origen el fet que a Collbató no hi ha cap POUM aprovat, sinó que l'ordenació territorial es basa en el Pla General d'Ordenació Urbanística¹⁸, que és del 1984, motiu pel qual aquest reglament de plantejament ha quedat obsolet. Així doncs, és imprescindible adaptar el territori i l'ús que en fem als temps actuals. Aquesta idea ja s'ha apuntat prèviament en el marc teòric, i certament ara, després de l'experiència, ens hi reafirmem.

c) El canvi de paradigma

Un altre aspecte que ens ha cridat molt l'atenció és com la percepció de la població, al llarg del pas dels anys, ha anat canviant en funció del context econòmic predominant. Ens referim, per exemple, a la presa de consciència que actualment cal controlar el creixement

¹⁸ Malgrat que la terminologia és diferent, l'instrument jurídic que serveix de base com a eina d'ordenació territorial és el mateix. L'any 2002, amb la nova Llei d'urbanisme, se'n va canviar el nom.

urbanístic desenfrenat i sense límits que es va produir a Catalunya durant els anys 2000. Aquest canvi de paradigma coincideix en el temps, de fet, amb l'inici de la crisi econòmica, que d'alguna manera ha fet veure a la major part de la població de Collbató que aquell model no era sostenible, ni econòmicament ni tampoc des del punt de vista socioambiental.

Per tant, la feina que s'ha dut a terme també ha servit per fer un diagnòstic que podríem considerar negatiu en el sentit que ha posat de manifest que el model que s'havia seguit durant molts anys ja no és vàlid actualment, i que cal replantejar-se'l.

d) L'espai públic, l'espai natural i els equipaments

Hi ha també un altre tema que ens ha sobtat força. Es tracta del turisme (entès en el sentit més ampli del terme). Ja hem esmentat el gran valor paisatgístic que té per a la gent de Collbató la muntanya de Montserrat, però malgrat això, en cap cas els veïns han volgut tractar el tema a fons i fer propostes per al POUM en relació amb aquesta temàtica, un dels grans eixos que un municipi com Collbató possiblement hauria de contemplar, i més tenint en compte que és un dels punts d'accés al Parc Natural. És, en certa manera, una petita paradoxa —una més— que ens descobreix aquest procés de participació.

A banda, ens ha semblat molt clar el fet que la manca d'espais públics de trobada i reunió —per als joves, però també en general— té incidència directa en la concepció que bona part de la població de Collbató té al voltant de la idea de participació i vida comunitària i de barri. Si busquem una possible causa a aquesta situació potser es pot apuntar al tipus d'edificació que hi predomina, tal com hem apuntat ja en diverses ocasions al llarg del treball.

La dispersió urbanística, a més, també acaba provocant una manca d'equipaments en bona part del municipi, ja que majoritàriament la tendència ha estat de concentrar els que ja existeixen al voltant del casc antic —o, si més no, a la banda nord de l'autovia—. De fet, ni tan sols les associacions de veïns o les entitats i els col·lectius del poble disposen de locals per a la reunió i l'execució de les tasques que requereix la seva gestió.

e) El procés com a aprenentatge col·lectiu

Ara bé, malgrat la implicació limitada dels adolescents, la gran resposta que van oferir els nens i nenes de Primària ha acabat tenint repercussió en la concepció que els adults tenen de l'espai públic. L'exemple que millor il·lustra el que diem està relacionat amb la mobilitat sostenible a través de l'ús de la bicicleta. A l'inici del procés els adults no han cregut que fos necessària —amb alguna excepció molt puntual— la implementació dels carrils bici. Però després, veient que els nens i també els joves n'han mostrat la necessitat, han acabat canviant la visió que tenen respecte d'aquest tema i volen donar suport a aquesta aposta de futur.

Per tant, el procés d'aprenentatge no només ha estat col·lectiu i ampli en tots els sentits, sinó també transversal i intergeneracional, motiu pel qual els esforços de tot l'equip per incloure tots els segments de la població en el debat ha sigut fructífer i exitós, a parer nostre.

6.3. La llista de propostes

Tot plegat, com és lògic, es veu reflectit en el tipus de propostes que finalment s'han acabat votant per part dels veïns, i que presentem tot seguit a mode de resum. Es tracta d'un total de 106 idees que han desembocat en propostes o accions (vegeu l'Annex 4, on hi ha la llista completa), 85 de les quals formen part de les competències del POUM, i les 21 restants també s'han votat i formen part de la gestió de la política local i per tant són d'altra naturalesa, però igualment les hem recollit en la documentació, ja que també són fruit del procés de reflexió dels ciutadans.

Taula 3. Tipus de propostes sorgides

Temàtica	Número de propostes	Comentaris i observacions
Urbanisme general	11	Són propostes genèriques que pretenen incidir en l'ordenació urbanística més general i entesa en termes molt amplis: tipus d'habitatges, ocupació dels solars buits, no afavorir el creixement expansiu, densificar el nucli urbà, etc.
Eix principal	3	Es tracta de fomentar el creixement de l'Avinguda del Centenari, un dels eixos viaris més importants del municipi; són propostes per afavorir la implantació de serveis al llarg del carrer esmentat.
Habitatge social	3	Són propostes en la línia de poder oferir opcions en termes d'habitatge digne a les famílies amb menys recursos.
Reforma sostenible dels edificis	3	Es proposa que els edificis públics i les possibles futures reformes d'altres edificis es facin dins d'un marc de sostenibilitat i d'acord amb els decrets que el Govern ha aprovat a tal efecte.
Equipaments	11	Propostes que intenten suplir la manca d'equipaments en algunes àrees del municipi, així com millorar les condicions i el manteniment dels ja existents.
Patrimoni històric i natural	15	Conjunt de mesures pensades per a la protecció i el foment dels diferents elements patrimonials que conformen el municipi, així com l'entorn natural, que té la màxima expressió en la muntanya de Montserrat.
Mobilitat sostenible	12	Es proposen diverses accions per bastir una xarxa de mobilitat sostenible adequada a tots els usuaris i que fomenti les bones pràctiques en aquest sentit, com per exemple l'ús de la bicicleta.
Trànsit i infraestructures viàries	7	Propostes per a la reducció de l'impacte de l'A-2, accions per descongestionar algunes vies amb molt de trànsit, etc.
Agricultura	7	Accions per millorar l'ús agrícola del sòl a tot el municipi, creant parcs agraris, alhora que es proposa de protegir algunes zones amb un valor agrícola elevat.
Espais verds urbans i espais naturals	12	Propostes per a la protecció dels espais verds en general, tant urbans com no urbans; les accions que es proposen en aquest apartat tenen a veure amb l'entorn i la seva protecció, així com amb la millora de l'accés a alguns d'aquests espais.
Altres	1	Es tracta d'aprofitar la redacció del POUM per regularitzar uns límits que van ser modificats fa uns anys per unes accions urbanístiques concretes en relació amb un torrent.
Propostes fora del POUM	21	Durant el procés en sorgeixen d'altres que tenen a veure amb la política local però que no són estrictament competència del POUM, de manera que es recullen en un apartat a banda.

Font: elaboració pròpia

La Taula 3 és el resum de les propostes obtingudes amb el procés. Cal dir que hi ha hagut un gran consens —recordem-ho: s'ha aconseguit després de molts mesos de treball i de tallers conjunts—, que no fa altra cosa que afavorir l'intercanvi i el diàleg pensant en la deliberació conjunta per al benefici de la societat.

6.4. Recapitulació final

Sembla evident que la Geografia —a través de les diverses eines que té a l'abast de cara a fer una bona gestió territorial— ha permès dues coses importants: traslladar el protagonisme a la gent del territori, d'una banda, i crear consciència col·lectiva a favor del bon ús del medi i l'entorn, de l'altra.

La implicació que s'ha aconseguit per part de la gent, així com la qualitat de moltes de les propostes —i també la quantitat, que no és poca—, permeten afirmar que el procés ha resultat positiu per a totes les parts, i que els objectius marcats en relació amb el procés s'han aconseguit amb escreix. Així mateix, també s'ha pogut constatar la importància de la Geografia per a la bona gestió del territori en termes d'ordenació del territori mitjançant la participació ciutadana.

7. Conclusions

El treball que hem elaborat, centrat clarament en un context social molt determinat pel procés de participació ciutadana, ens ha permès d'extreure un seguit de conclusions que exposem seguidament.

En primer lloc, cal destacar un fet que creiem significatiu: els espais naturals, que en el cas de Collbató es materialitzen en la muntanya de Montserrat, resulten tenir un alt valor —paisatgístic, però també simbòlic i ambiental— per als seus habitants, que són molt conscients del potencial atractiu que això té per al municipi, motiu pel qual els veïns defensen el tipus de construcció que hi predomina: cases unifamiliars amb un màxim d'una o dues plantes, a fi que en cap cas les vistes cap a la muntanya puguin quedar interrompudes per construccions verticals. En relació amb això, doncs, sembla que estem davant d'un possible canvi de paradigma —si més no a escala local— pel que fa a la importància i el valor del medi, com també la seva conservació, malgrat que certament això implica mantenir un model urbanístic econòmicament i socialment poc sostenible, esgotat parcialment, ja que la majoria d'habitants de Collbató no volen que el nucli urbà s'expandeixi sinó que es compacti. Sembla, d'entrada, una contradicció de difícil resolució. Potser amb el pas dels anys s'hi anirà encarrilant alguna proposta alternativa.

Des del punt de vista del procés participatiu, en tant que integrant d'un equip de recerca que té encomanada una missió tan important com aquesta, amb un grau de responsabilitat elevat, hi ha un fet que sembla clar: es tracta amb gent molt diversa i amb interessos particulars concrets, de manera que cal assumir certes incomoditats a l'hora de gestionar tota la informació i les demandes que ens arriben. Si no s'assumeixen és molt difícil que els problemes de base es puguin resoldre de manera satisfactòria. A banda, també podem concloure que de vegades és pràcticament impossible aconseguir l'acord entre tots els veïns, de manera que la nostra tasca acaba anant més enllà de la simple recollida d'opinions i cal centrar-se en la recerca del màxim consens possible i, si cal, fer mediació. I aquí és on la Geografia, la ciència del territori, té —i ha de tenir, creiem— un paper destacat i eminentment preponderant. La nostra feina, en aquests casos, ha de servir per al diagnòstic, per posar sobre la taula totes les eines i opcions vàlides per al tractament de l'objecte d'estudi.

Ens sembla que aquest model, paral·lelament, comporta una especificitat socioterritorial que provoca problemes estructurals que pateixen tots els segments de la població, des dels més joves fins als més grans, tot i que afecta en major grau els sectors més vulnerables: nens i nenes, joves i adolescents i gent gran. En aquest sentit el procés ha ajudat a establir un context pedagògic en què tots els segments de la població són conscients de les dificultats i les mancances que pateix tothom, de manera que s'ha produït una obertura de mires que afavoreix tota la col·lectivitat. De fet, les sinergies que s'han creat han estat molt positives, i s'ha facilitat un marc de col·laboració que ha permès avançar en bloc, de manera que el procés participatiu ha contribuït decisivament a cohesionar el territori.

El procés que hem dut a terme també té altres repercussions positives. Ha afavorit a crear un clima d'autoestima entre els veïns, ja que han percebut que la seva veu no és secundària, sinó que ha esdevingut necessària per a la presa de decisions futures per al municipi. El debat públic ha contribuït a crear un cert sentiment d'orgull pel que fa a la participació i la implicació de tothom. A més, el fet que hi hagin participat persones d'edats diverses —de generacions molt distants— ha ampliat la mirada sobre el territori i ha permès noves perspectives que s'han acabat convertint en complementàries. I també és molt important el fet que s'hagi creat un procés d'autoconeixement, el qual sens dubte contribueix a formar persones més conscienciades amb el territori i la necessitat de fer-ne una gestió més òptima, tant econòmicament com socialment, i també des del punt de vista ambiental.

De fet, en relació amb l'equip 2GES, s'ha observat un canvi en la percepció que els veïns participants en el procés tenien al principi i el que han acabat tenint al final de tot. S'ha generat un clima de confiança que ha repercutit molt positivament en les intervencions públiques, la qual cosa contribueix a enriquir molt més els debats i a aprofitar molt més les relacions que s'estableixen entre totes les parts, també amb l'Administració, que ha adquirit compromisos que han ajudat a enfortir els llaços i, sobretot, la confiança en la gestió política d'allò públic.

8. Agraïments

No voldria acabar aquest treball sense mostrar el meu agraïment més sincer a totes les persones que han aportat el seu granet de sorra, per petit que pugui semblar —per bé que sovint no és així—, per ajudar-me a intentar millorar aquest treball i aprendre coses noves cada dia: ells en són els veritables artífexs.

En primer lloc, la Dra. Alió, que gràcies a la confiança que va dipositar en mi¹⁹ durant 11 mesos he pogut formar part de l'equip 2GES – Grup de Geògrafs per l'Ecologia Social i el Planejament Participatiu, l'encarregat de desenvolupar aquest procés de participació ciutadana. Ella n'és la principal culpable —en el sentit positiu del terme—.

Lògicament, també vull deixar constància del meu agraïment a la resta de membres de l'equip, amb qui he compartit moltíssimes hores de feina, tallers, reunions i, de tant en tant, alguns maldecaps: la Martina Bertazzini, ara ja a la seva terra natal un altre cop, el Borja González, la Sílvia Mateu i, molt especialment, la Natalia Fiallo, també assentada novament a la seva estimada Colòmbia, la companya de molts viatges d'autobús, moltes hores dedicades a un projecte compartit i també —potser el més important— molts (som)riures. Moltes gràcies a tots!

També vull agrair a totes les persones de Collbató que ens hagin facilitat en tot moment la feina duta a terme per l'equip: els regidors Josep Estradé i Jordi Riera, l'alcalde Miquel Solà, i també tot el personal de l'Ajuntament, de les escoles i de l'Institut, que han cregut en nosaltres i en la nostra feina des del primer dia. Sense ells no cal dir que no hauria estat possible res del que hem fet.

No em vull oblidar de l'Albert Santasusagna, de qui valoro infinitament la incansable capacitat de mirar sempre endavant, i que no dubto que m'acompanyarà en el camí cap al futur i fins al final. I sé que ho farà sempre amb la millor de les voluntats. Gràcies!

¹⁹ A dia d'avui he d'admetre que si no hagués estat per ella possiblement algunes de les decisions que he pres de cara al futur professional que se m'obre com a geògraf no les hauria preses. Per tant, moltes gràcies, Mª Àngels.

I tampoc no m'oblido del Lluís Pla, que, com sempre, ha estat allà al meu costat quan l'he necessitat, aportant i compartint amb mi la seva saviesa —absolutament inacabable i inabastable per a la majoria d'éssers mortals—, que tan valoro i aprecio.

Finalment, la sempre eficient i eficaç M. Rosa Bayà, companya de viatge recent però sobradament i merescudament estimada —s'ho ha guanyat a pols—, hi ha posat el seu granet de sorra.

9. Bibliografia consultada

AJUNTAMENT DE COLLBATÓ (2012): *Avanç del POUM*.

ALIÓ, Mª Àngels (2005): "Una altra visió sobre les relacions entre la societat i la natura. Aportacions des d'una recerca participativa sobre el planejament ambiental". *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, vol. 20.

ALIÓ, Mª Àngels (2013): "Experiencias de investigación participativa socioambiental en Catalunya". *Mercator*, vol. 12.

BRU MARTIN, Paloma; BASAGOITI, Manuel (2002): "La Investigación-Acción Participativa como metodología. De Mediación e Integración Socio-comunitaria". *Revista Comunidad*.

CARCELLER, Xavier (2011): "La biodiversitat urbana en l'avaluació ambiental del planejament urbanístic". Barcelona, pàgs. 79-91. Dins: M. Àngels Alió, Gerard Jori (ed.). *Les societats urbanes davant la reforma ambiental: visions i propostes al voltant de la sostenibilitat*. Barcelona: Grup de Geògrafs per l'Ecologia Social. Universitat de Barcelona.

DEPARTAMENT D'AFERS I RELACIONS INSTITUCIONALS I EXTERIORS I TRANSPARÈNCIA (2017): *Guia per dissenyar i executar processos participatius en l'àmbit municipal*. Barcelona.

DEPARTAMENT DE POLÍTICA TERRITORIAL I OBRES PÚBLIQUES (2006): *Programa per al planejament territorial*. Barcelona.

DURSTON, John i Francisca MIRANDA (2002): *Experiencias y metodología de la investigación participativa*. Santiago de Chile: Naciones Unidas.

ESTEBAN, Juli (2001): *L'ordenació urbanística: conceptes, eines i pràctiques*. Barcelona: Diputació de Barcelona.

FERNÁNDEZ, José Miguel (1997): *Planificación estratégica de ciudades*. Barcelona: Reverté.

FUNDACIÓ INTERNACIONAL OLOF PALME i INSTITUT INTERNACIONAL DE DRET I MEDI AMBIENT (2002): *La participació pública en els procediments administratius ambientals*. Barcelona: Viena Edicions.

FUNTOWICZ, Silvio i Roger STRAND (2007): "De la demostración experta al diálogo participativo". Buenos Aires: Revista *CTS*, vol. 3, núm. 8, pàgs. 97-113.

- HART, Roger (2005): *Espacios para la construcción ciudadana: La ciudadanía no se impone, se construye*. Bogotá: Cooperativa Editorial Magisterio.
- HOYOS, Guillermo (2006): *Educación para la ciudadanía en tiempos de globalización*. Barcelona: Ediciones Octaedro.
- MARTÍ, Joel (2000): "La investigación-acción participativa. Estructura y fases". Dins: *La investigación social participativa*. Madrid: El Viejo Topo, pàgs. 73-117. Vol. 1 de la col·lecció «Construyendo ciudadanía».
- NOGUÉ, Joan (2014): "Sentido del lugar, paisaje y conflicto". *Geopolítica(s)*, vol. 5.
- ORTIZ, Anna (2007): *Geografías de la infancia: descubriendo "nuevas formas" de ver y de entender el mundo*. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Geografia. 49 (2), pàgs. 197-216.
- ROS, Joandomènec (2007): *L'altra cara del medi ambient*. Còrdova: Editorial Almuzara.
- RUEDA, Salvador (dir.) (2012): *El Libro Verde de Sostenibilidad Urbana y Local en la Era de la Información*. Madrid: Ministerio de Agricultura, Medio Ambiente, y Alimentación – Agencia de Ecología Urbana.
- SOCIETAT CATALANA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL (2013): *Participació i educació ambiental. Un recurs per a la gestió del territori... als espais naturals*. Barcelona.
- TONUCCI, Francesco (1998): *La ciudad de los niños*. Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez.
- VILLASANTE, Tomás (1997): "Participación e integración social". Madrid: *Boletín CF+S*, núm. 3.
- VILLASANTE, Tomás (2007a): "Seis saltos que practicamos por los caminos de la complejidad social". Madrid: *Política y Sociedad*, Vol. 44, núm. 1, pàgs. 73-94.
- VILLASANTE, Tomás (2007b): "Una articulación metodológica: desde textos del Socioanálisis, I(A)P, F. Praxis, Evelyn F. Keller, Boaventura S. Santos, etc.". Madrid: *Política y Sociedad*, Vol. 44, núm. 1, pàgs. 141-157.
- VILLASANTE, Tomás, Manuel MONTAÑÉS i Pedro MARTÍN (2001): *Prácticas locales de creatividad social*. Madrid: El Viejo Topo. Vol. 2 de la col·lecció «Construyendo ciudadanía».

10. Annexos

10.1. Annex 1. Llegenda del mapa de síntesi de la Figura 8

PROPOSTES COMUNES DELS TRES MAPES:		PROPOSTES ESPECÍFIQUES PROCEDENTS DE NOMÉS UN DELS MAPES:	
1	 PROMOURE UN EIX COMERCIAL A L'AVINGUDA DEL CENTENARI	A	 MILLORAR LA CONEXIÓ ENTRE COLLBATÓ SUD I COLLBATÓ NORD (VIAL SUBTERRANI A BANDA I BANDA DE L'AUTOVIA)
2	 REESTRUCTURAR I MILLORAR L'ACCÉS AL PUJOLET I EL PARC NATURAL (VIAL I APARCAMENT)	B	 PERMETRE ACTIVITAT TERCIÀRIA A LA MASSANA EN LA ZONA VEÏNA A L'AUTOVIA
3	 IMPEDIR CONSTRUCCIONS EN ZONES INUNDABLES I MILLORAR LA PROTECCIÓ NATURAL D'AQUESTS ESPAIS	C	 ESTABLIR UNA FRANJA DE PROTECCIÓ EN ELS LÍMITS AMB EL MUNICIPI DE EL BRUC
4	 REDUIR L'EXPANSIÓ D'HABITATGES A CAN DALMASES	D	 MILLORAR LA ORGANITZACIÓ DE LA MOBILITAT EN ELS LÍMITS EXTERIORS DEL CASC ANTIC
5	 PROMOURE HABITATGE PLURIFAMILIAR EN INDRETS PUNTUALS AMB VOLUMETRIES I TIPOLOGIES ADAPTDES A CADA TRAMA	E	 PROTEGIR I REGENERAR LES RIERES
6	 MILLORAR LES CONEXIONS ENTRE LA FONT DEL CORDOL I CAN MIGRAT I CAN DALMASES (VIALS I PONTS)	F	 PROMOURE DETERMINADES ACTIVITATS TERCIÀRIES EN LA ZONA DE LA FUMADA EN EL CONTACTE AMB L'AUTOVIA
		G	 POSSIBILITAR LA CONSTRUCCIÓ D'HABITATGES DE PLANTA BAIXA ADROSSATS A LA BANDA SUD DEL CARRER BONAVISTA
		H	 PROTEGIR EL SOL AGRÍCOLA EN LA PERIFERIA DEL ACTUAL POLÍGON INDUSTRIAL DE LES GINESTÈRES
		I	 PREVEURE UN NOU EQUIPPAMENT MULTIFUNCIONAL VÉU AL CASAL

Font: elaborat per Martina Bertazzini (equip 2GES)

10.1. Annex 2. Índex de l'informe de pre-propostes i exemple d'un tema tractat

	1. Presentació	3
	2. La participació en el procés d'elaboració del POUM	4
	3. Fins al dia d'avui: Resum d'activitats	
	Exposició	5
	Taller 1	6
	Taller 2	9
	4. Aportacions de la població	
	Propostes i demandes	12
	Propostes i demandes dels estudiants de l'Institut	13
	5. Avanç de propostes	
Eix principal	15	
Elements naturals urbans	16	
Autovia	17	
Mobilitat	18	
Espais naturals i rurals	19	
Espai residencial	20	
Economia local	21	
Equipaments i serveis	22	
Identitat local	23	

6. ESPAI RESIDENCIAL

Aportacions de la població:

- Construcció d'habitatge social protegit, principalment per gent jove i gran (7)
- Respectar les alçades actuals dels habitatges (1)
- No promoure habitatges unifamiliars al Pujollet (2)

(x): nombre de persones que han fet la proposta

Objectiu	<p>Canviar el model extensiu d'urbanització per un altre que contempli ocupacions residencials més denses i possibiliti una relativa heterogeneïtat funcional.</p> <p style="text-align: center;">Font: Avanç del POUM</p> 	Font: Avanç del POUM
Plantejament general	<p>El model actual de ciutat permet bones condicions de qualitat urbana però impedeix la permanència i arribada de poblacions joves o amb perfils sociològics diferents, de caràcter més popular, que contribuirien a l'heterogeneïtat i fortalesa social del municipi.</p>	 <p style="text-align: center;">Habitatges potencials segons planejament vigent</p> <p style="text-align: right; font-size: small;">CIBO PLANS I PROJECTES, SL. JUNIO 2010</p>
Accions	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elaborar i aprovar una ordenança per a promoure la arquitectura sostenible, i que inclogui també obres de reforma/rehabilitació dels edificis. 2. Canviar les ordenances en determinats sectors amb l'objectiu de facilitar determinades accions econòmiques compatibles amb la funció residencial dels edificis d'habitatge. 3. Promoure una densificació relativa d'habitatges permetent la construcció d'edificis d'habitatge plurifamiliar en zones determinades del nucli urbà, preferentment en sectors que ajudin a consolidar i diversificar l'eix principal. Aquesta nova modalitat d'edificis no hauria de tenir alçades superiors a les 2-3 plantes. 4. Estudiar quina pot ser la mitjana de densitat desitjable per a fer la transició urbana cap a la sostenibilitat en relació al nombre d'habitatges/hectàrea i programar els canvis de qualificacions urbanístics necessaris amb el màxim detall atenent les diferències de barris. 5. Promoure i aprovar qualificacions per a zones específiques que permetin construccions unifamiliars adossades de més alçada (no més de tres) amb l'objectiu de fer més denses determinats sectors. 6. Canviar les normes d'ocupació de la parcel·la en zones limítrofes a les rieres per tal que les construccions siguin compatibles amb la preservació natural d'aquests ecosistemes. 	

10.3. Annex 3. Enquesta presentada a les entitats durant la segona fase

ENQUESTA A LES ENTITATS

Aquesta enquesta està adreçada a les entitats i col·lectius ciutadans de Collbató amb l'objectiu de recollir informació sobre propostes per al nou Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM).

Se suggereix que per respondre les preguntes s'organitzin reunions amb el màxim nombre possible de membres del col·lectiu/associació. Però també es poden utilitzar altres maneres de respondre-la si l'entitat considera que hi ha altres maneres d'organitzar-se per respondre-la. Seria molt positiu que aquesta enquesta hagués servit per obrir debat entre l'associació sobre temes i idees que són molt importants pel municipi i sobre les quals les entitats poden aportar coneixements que segur que seran molt profitosos.

És una enquesta llarga, i potser no es pot respondre ràpidament. També pot ser que no es vulgui o pugui contestar alguna pregunta. Si fos així es recomana concentrar-se en les preguntes que interessin més a l'entitat.

El límit per respondre és el **20 de novembre**. I es pot tornar per correu electrònic o be per correu ordinari. Amb les respostes l'equip 2GES elaborarà els resultats i convocarà una reunió per explicar-vos-els i parlar plegats de com poden transformar-se en propostes per al POUM.

Dades de l'entitat

Nom de l'entitat:

Adreça:

Telèfon:

Correu electrònic:

Objectius de l'entitat:

Principals activitats dels col·lectiu o entitat amb projecció local:

Quanta gent ha participat responent a l'enquesta?

1. Quins són els tres aspectes positius de Collbató que el POUM hauria de potenciar?

-

-

-

2. I quins són els més preocupants i que el POUM hauria de corregir?

-
-
-

3. Creieu que l'urbanisme actual de Collbató respon a les necessitats de tota la població?
És a dir, dels nens, joves, adults, gent gran, persones amb mobilitat reduïda i d'altres.

Sí
No

Per què?

A partir d'aquí les preguntes tenen a veure amb els continguts de la segona part del document-informe que es enviarà a finals d'aquest juliol a les associacions de Collbató i a totes les persones que havien assistit als tallers de participació. Si es vol, a l'hora de respondre aquestes preguntes pot ser útil fer una relectura d'aquest document.

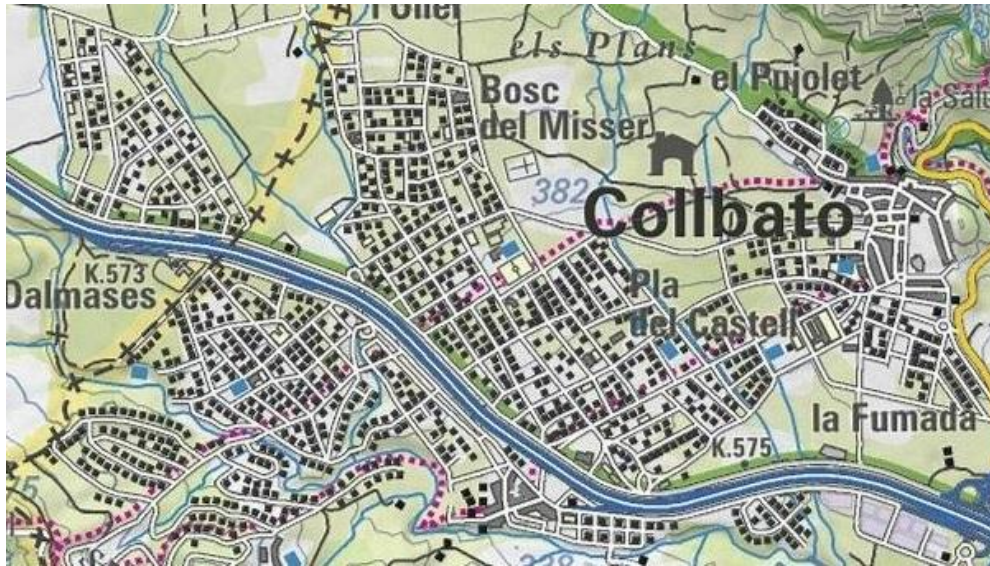
4. Eix principal

4.1. Creieu necessari que el POUM ajudi a consolidar un eix principal a Collbató que, a més a més dels habitatges, tingui més diversitat d'usos —comercials, econòmics, culturals i serveis—?

Sí
No

4.2. Si responeu que sí, com us l'imagineu? Quines activitats us agradaria que hi hagués?

4.3. On el situaríeu?

5. Espais verds urbans i naturals en zones urbanes

5.1. Quin tipus d'accions hauria de proposar el POUM per aquests espais?

5.2. Però potser penseu que no cal que el POUM proposi accions. Si és així, expliqueu el perquè.

5.3. Penseu que cal protegir les àrees vegetals naturals veïnes a les zones urbanes?

Sí
No

Si responeu que sí, doneu el nom d'aquests llocs (pot ser el nom del carrer o un topònim popular).

5.4. A Collbató els horts han desaparegut quasi que totalment. Creieu convenient que es recuperin com a horts urbans?

Sí

No

Si hi esteu d'acord, expliqueu quins llocs serien els més adequats.

6. Autovia

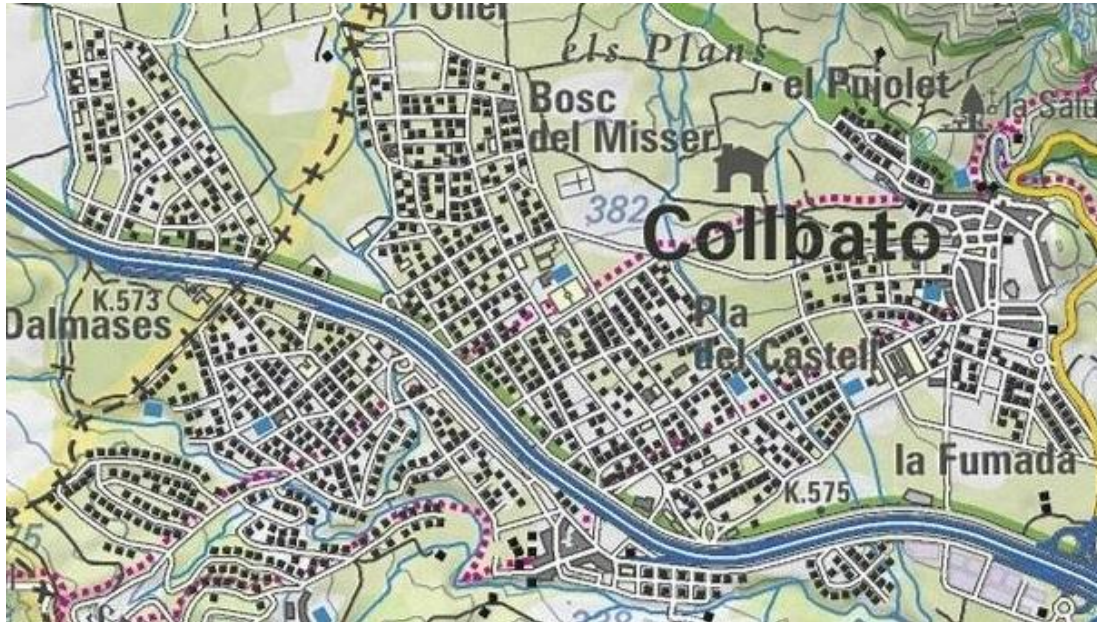
6.1. Quines mesures són necessàries per reduir l'impacte de l'autovia?

Marqueu totes les que cregueu convenientes
Instal·lació de pantalles acústiques prefabricades
Plantació de pantalles acústiques vegetals
Adequar els passos subterranis existents per el pas dels vianants
Construir passos elevats per bicicletes i vianants
Soterrar l'autovia al pas de l'àrea més poblada
Altres, quina?

7. Xarxa de mobilitat

7.1. Quines accions penseu que hauria de planificar el POUM per tenir una xarxa de mobilitat sostenible en el municipi (vianants, bicicletes i cotxes amb velocitat reduïda)?

Si és possible situeu les respostes en el mapa adjunt.

8. Espais rurals i naturals

8.1. Escriviu els noms dels llocs que creieu que el POUM hauria de dedicar una atenció especial

8.2. Quines mesures proposaríeu per els espais rurals de vinya i olivera?

8.3. La muntanya de Montserrat i els espais rurals donen l'oportunitat de gaudir de Collbató anat a peu i en bicicleta. Creieu que caldrien intervencions per a millorar i protegir l'estat actual d'aquests camins?

Sí

No

8.4. Si responeu que sí, especifiqueu el nom d'aquells camins i doneu algunes idees sobre les mesures que us semblarien adients.

9. Espai residencial

9.1. Com densificaríeu l'espai urbanitzable actual?

9.2. Teniu idees o propostes concretes per als solars buits?

9.3. On penseu que s'haurien de construir els habitatges de protecció oficial per joves i gent gran? Detalleu-ne la ubicació el màxim possible.

10. Economia local

10.1. Quin tipus de noves economies locals us imagineu per un Collbató sostenible d'aquí a 20 anys?

10.2. Quina de les següents accions podria proposar el POUM per a promoure aquesta nova economia?

Marqueu les opcions que considereu oportunes.

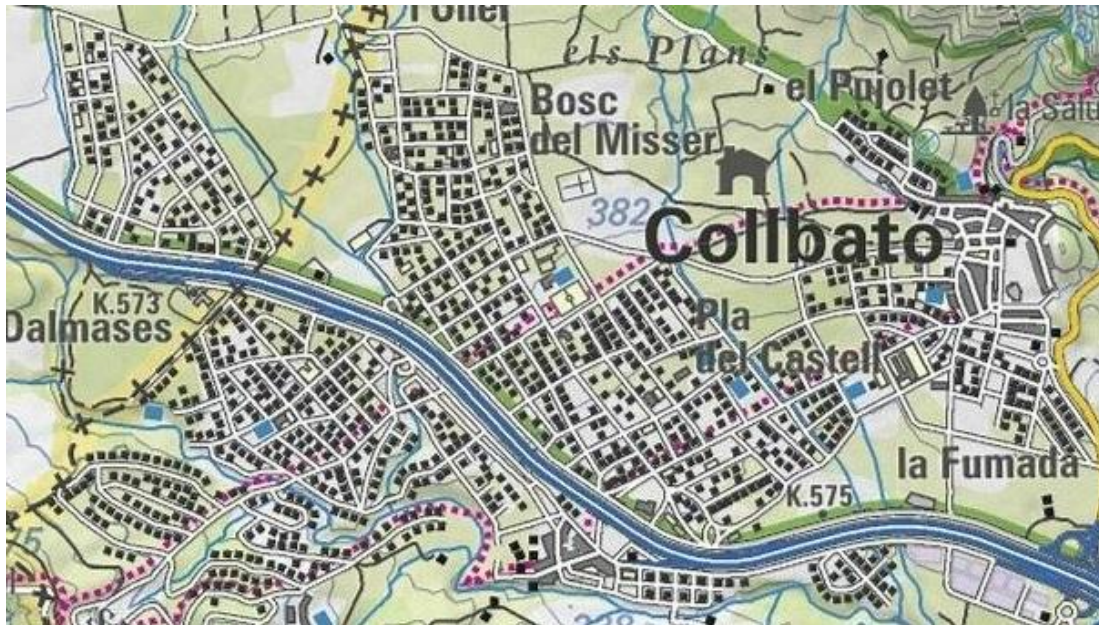
- Les Ginesteres: mantenir el polígon industrial dins els seus límits actuals i establir noves regulacions de construcció sostenible
- Facilitar la obertura de serveis professionals en els edificis residencials
- Preveure espais per a noves activitats turístiques i de restauració
- Potenciar l'activitat agrícola de secà al espai rural i d'horta a dins el casc urbà
- Preveure espai per a agricultura urbana
- Construcció d'un molí d'oli
- Altres (expliqueu-les)

11. Equipaments i serveis

11.1. Creieu que són necessaris els següents nous equipaments? Podeu comentar algunes idees per a cada un d'ells.

	Equipaments i serveis	Sí	No	Comentaris
A	Nous equipaments esportius			
B	Viver d'empreses			
C	Equipaments culturals			
D	Centre de serveis ambientals			
E	Escola de formació de 2on. grau			
F	Centres cívics			
G	Equipaments administratius			
H	Altres (especifiqueu)			

11.2. Ubiqueu en el mapa la lletra de cada equipament (tantes lletres com cregueu necessàries)

11.3. Creieu que aquests equipaments s'haurien de construir amb criteris sostenibles?

Sí
 No

12. Identitat local

12.1. Quines accions urbanístiques proposaríeu per reforçar la identitat local de Collbató?

12.2. Hi ha algun espai identitari del poble que cal reforçar, recuperar o restaurar?

13. Si teniu altres propostes o idees perquè el POUM les tingui en compte les podeu afegir a continuació:

Font: elaboració pròpia (equip 2GES)

10.4. Annex 4. Propostes finals amb els resultats de la votació

1. General		A	En	Blanc	Votants
		favor	contra		
1	Aprovar formes d'intervenció urbana que facilitin l'augment de la densitat residencial en determinats sectors tot i respectant la morfologia de cada barri i conservant el que ja es considera convenient.	2	9	3	14
2	Els barris del Casc Antic, El Pujolet i la Font del Còdol han de preservar la seva estructura urbanística i arquitectònica i no s'hi ha d'introduir canvis.	11	0	3	14
3	Identificar els sectors i/o trams de carrers on es podrà construir edificis fins a 3 plantes (2 plantes + planta baixa). Es proposa la Av. del Centenari i alguns dels carrers veïns.	8	5	1	14
4	Reduir la superfície mínima de parcel·la edificable en edificació aïllada unifamiliar. Es proposa un mínim de 500 m ² .	14	0	0	14
5	Preveure en determinats carrers i sectors d'edificació aïllada, la presència d'edificis bifamiliars.	10	3	1	14
6	Possibilitar la complementarietat de l'ús residencial amb determinades activitats professionals. Tant en edificis aïllats unifamiliars com en plurifamiliars si no provoquen impactes o disturbis en els veïns o l'entorn.	13	0	1	14
7	Preveure l'ocupació obligatòria i regulada dels habitatges fora d'ús.	6	0	8	14
8	Els solars buits haurien de ser un objecte d'especial atenció com a llocs on aplicar especialment aquestes mesures. Preveure formules d'adaptació en aquest tipus de parcel·les.	12	0	2	14
9	No aprovar noves àrees de sòl urbanitzable. Els increments de densitats i demogràfics s'han de produir en el marc de les qualificacions residencials actualment vigents.	11	2	1	14
10	No construir habitatges a la banda sud del carrer Bonavista.	10	1	3	14
11	Preveure que no es depassi un màxim de població de 6.500 habitants el 2029. Aquest increment demogràfic no ha de suposar una ampliació de sòl urbà.	11	1	2	14
2. Eix principal		A	En	Blanc	Votants
		favor	contra		
12	Facilitar el desenvolupament d'un eix urbà a mode de prolongació dels dos nuclis actuals d'activitat local, el Passeig Mansuet i la Av. del Centenari en l'àrea del Bon Preu, facilitant la localització d'activitats en els espais intermedis.	11	0	3	14

13	Habilitar distintes qualificacions urbanístiques que possibilitin la complementarietat entre els usos residencials i de serveis i activitats professionals en aquest eix. Cal mantenir la tipologia d'edificació aïllada convenient revisada d'acord amb les propostes anteriors sobre la densificació. Es poden estudiar formules excepcionals d'edificació compacta en determinades mançanes del extrems de l'Av. del Centenari sense depassar les condicions de planta baixa més 2 plantes esmentades anteriorment	12	2	0	14
14	Aquest eix hauria de continuar essent un focus d'atenció per a la localització de nous equipaments públics (pista de patinatge en les proximitats del Bon Preu) i la ampliació de determinats equipament esportius existents (poliesportiu i skatepark infantil)	14	0	0	14
3. Habitatge social		A favor	En contra	Blanc	Votants
15	Construir un edifici plurifamiliar (planta baixa + 2 plantes) per a habitatge de gent gran en el solar de bombers que possibiliti l'ús mixt residencial/serveis. Es proposa que la planta baixa inclogui serveis per a les persones grans i un centre de dia.	13	0	1	14
16	Construir un edifici plurifamiliar (planta baixa + 2 plantes) per habitatges de lloguer a gent jove (fins a 35 anys) que possibiliti l'ús mixt residencial/serveis en planta baixa. Hi ha dos possibles localitzacions: a) solar dels bombers, tocant a l'edifici de la gent gran; b) triangle de Les Llongànies	12	0	2	14
17	Reformar els habitatges actuals de la Masia de Can Dalmasas amb l'objectiu de destinar-los a emergències socials d'habitatge i grups de població més desfavorida. Inicialment es podria coordinar amb les famílies i persones que ja hi estan vivint. Aquest edifici caldria ser considerat com equipament públic i es podria complementar amb un centre cívic pels veïns	13	1	0	14
4. Reforma sostenible dels edificis		A favor	En contra	Blanc	Votants
18	Incloure en el POUM les normes i mesures tècniques que caldria incorporar en una ordenança municipal d'edificació sostenible. Es podria utilitzar com a criteri orientador el Decret d'Eco Eficiència 21/2006 per bé que seria aconsellable afegir aportacions posteriors que també poden útils.	11	0	3	14
19	Incloure en el POUM el redactat de normes i mesures tècniques que permetin adequar els edificis i/ o habitatges existents als criteris d'edificació sostenible.	13	0	1	14
20	Redactar un plec de mesures tècniques per els edificis d'usos industrials amb l'objectiu que pugui utilitzar-se com a criteri orientador de les futures reformes cap a la ecoconstrucció en els edificis industrials.	14	0	0	14

5. Equipaments		A favor	En contra	Blanc	Votants
21	Construcció d'un equipament de serveis ambientals en un dels solars buits. El nou edifici hauria de construir-se en condicions d'arquitectura ecològica preferiblement en les proximitats de les Avingudes del Centenari i de de la Generalitat.	13	0	1	14
22	Crear un parc amb tirolines de diferents dimensions d'alçada i longitud per a persones de totes les edats. La proposta és que es pugui fer a la zona dels Clots. També es contempla l'opció d'instal·lar un rocòdrom.	13	0	1	14
23	Habilitar un parc lúdic per a nens d'edat entre els 8 i els 12 anys aproximadament que permeti desenvolupar activitats socials diverses amb un predomini de caire lúdic. La proposta és que es pugui fer a la zona dels Clots.	14	0	0	14
24	Habilitar un parc lúdic per a nens petits. La proposta és que es pugui fer a la zona dels Clots.	14	0	0	14
25	Ampliar l'equipament de l'skatepark amb una nova zona destinada per fer skate per a nens (fins a 12 anys).	13	0	1	14
26	Preveure un edifici per acollir els usuaris de les activitats de lleure a l'aire lliure del parc lúdic en un entorn natural.	10	1	3	14
27	Habilitar un alberg municipal per acollir els visitants del municipi i del Parc Natural. Algunes de les possibles ubicacions són: Masia de La Fumada, Hostal Vell, Casalot, antic Ajuntament al carrer Pau Bertran, àrea de La Salut...	12	0	2	14
28	Habilitar un viver d'empreses adreçat als emprenedors joves i enfortir l'economia local. Aquest equipament s'hauria d'instal·lar en un edifici ja existent rehabilitat. Algunes de les possibles ubicacions són: la Fumada (a l'antiga Penya Blaugrana), l'antiga caserna de bombers, l'antic Ajuntament al carrer Pau Bertran o la planta de dalt del Casal de Cultura.	14	0	0	14
29	Habilitar centres cívics (entre 2 i 3) a diferents barris del municipi. Aquests equipaments servrien com a local de reunions, trobada i oferta cultural. Algunes de les ubicacions proposades són La Masia de Can Dalmases o l'esplanada del final del carrer Font del Còdol.	10	0	4	14
30	Ampliar els equipaments esportius actuals i incorporar-hi un gimnàs al costat dels esportius existents.	13	0	1	14
31	Dotar el municipi amb un equipament educatiu en formació professional. La ubicació podria ser al costat de l'actual institut. Podria ser convenient que aquesta titulació anés orientada a l'agricultura, el turisme, les energies renovables, els esports de muntanya,...	14	0	0	14
6. Patrimoni històric i natural		A favor	En contra	Blanc	Votants
32	Habilitar l'espai existent entre la Plaça de l'Era, el carrer Pau Bertran i el Passatge Blancafort (actual magatzem de la Guàrdia Municipal) per la rehabilitació del Museu del Poble	13	0	1	14

33	Preservar l'itinerari entre el Museu de l'Orgue, l'Oficina de Turisme, el Museu del Poble i el Molí de l'Oli com recorregut d'interès turístic i cultural.	14	0	0	14
34	Habilitar una fórmula de protecció dels elements següents del patrimoni històric en els entorns naturals del municipi: Torre del Telègraf, Forn de Calç, Castell, Bassa de Can Bros, Bassa de Can Dalmasas, Ermita de La Salut, Coves del Salnitre, Cementiri.	14	0	0	14
35	Habilitar una fórmula de protecció dels elements patrimonials següents: Molí de l'oli, Arc d'en Bros, Església (antic cementiri), Cal Tutor, Cal Pepa, Ca l'Hostal Vell, Fundació Rogent, Ca l'Aaron, Casa natal d'Amadeu Vives, Casinet, Orgues, Cal Nolla, Cal Viader, Cal Balart i Cal Pepe.	14	0	0	14
36	Habilitar el Jardí de Can Rogent com a espai d'ús públic.	14	0	0	14
37	Aprovar una qualificació urbanística que protegeixi els següents sectors del nucli urbà: c/ Pau Bertran, plaça de l'Església, c/ Amadeu Vives, c/ de Dalt, c/ de la Salut, c/ Bassa de la vila (sense nom), c/ del Castell, c/ Sant Antoni, c/ Bonavista, c/ Nou i plaça de l'Era.	13	0	1	14
38	Aprovar una qualificació urbanística que reguli l'ús del Racó d'en Ponis com a plaça.	15	0	3	18
39	Fer un catàleg amb la relació del patrimoni a protegir en la zona rural: cases pairals, masies i altres. (Pous i barraques de pedra seca)	14	0	0	14
40	Fer un catàleg del patrimoni arqueològic del municipi.	14	0	0	14
41	Aprovar una qualificació urbanística que protegeixi l'estructura i l'arquitectura del barri del Pujolet.	12	0	2	14
42	Aprovar una qualificació urbanística que protegeixi l'estructura i l'arquitectura del barri de la Font del Còdol.	14	0	0	14
43	Mantenir la normativa vigent que protegeix la arquitectura del Casc Antic	14	0	0	14
44	Protegir la Torre del Telègraf i recuperar-ne l'estat original. Adequar l'entorn com espai verd.	13	1	0	14
45	Establir un marc formal per a potenciar la casa natal d'Amadeu Vives com a element de turisme educatiu cultural. Es podria utilitzar com a centre per a les col·leccions locals.	11	1	2	14
46	Potenciar i adequar l'Ermita de la Salut i els camins que la connecten amb el nucli urbà. Caldria adequar la zona d'esplai amb mobiliari urbà (bancs, papereres i panells indicatius).	14	0	0	14
7. Mobilitat sostenible		A	En	Blanc	Votants
		favor	contra		
47	Connectar les distintes parts del nucli urbà amb una xarxa de mobilitat per a vianants i en bicicleta que també faciliti l'accés a cada un dels barris	14	0	0	14
48	Millorar la connexió de les dues parts del nucli urbà prioritzant la mobilitat sostenible.	14	0	0	14

49	Planificar un circuit de mobilitat sostenible que connecti totes les àrees urbanes del municipi i dins de cada un dels barris en particular.	14	0	0	14
50	Habilitar un eix per a vianants i bicicletes entre la Font del Còdol, Les Illes i La Fumada i que recorri els costats meridionals d'aquests barris, a mode d'un vial de cornisa per damunt dels marges de la Riera de Can Dalmases. Aquest vial també hauria de projectar-se fins a Can Dalmases. La funció d'aquest eix seria la del passeig a peu i amb bicicleta.	14	0	0	14
51	Millorar i completar recorreguts en bicicleta ja existents, com és el cas del Passeig de Ronda i Les Illes.	14	0	0	14
52	Habilitar els recorreguts per tal que els carrils bici arribin a tots els equipaments municipals.	14	0	0	14
53	Condicionar el túnel actual de vianants entre la Font del Còdol i el Bon Preu perquè hi puguin circular de manera còmoda els vianants, les bicicletes i les persones amb mobilitat reduïda. Prohibir la circulació de motos i motocicletes per aquest pas.	14	0	0	14
54	Eliminar els blocs de formigó provisionals del túnel del Bon Preu i habilitar-hi una passera elevada que permeti la circulació de vianants i persones amb mobilitat reduïda dins el mateix túnel.	13	0	1	14
55	Arreglar l'accés a peu a la torre del Castell.	13	0	1	14
56	Arran de les demandes per a resoldre la inundació del túnel de Can Dalmases coincidint amb dies de pluja, buscar una solució que garanteixi la circulació de vianants, vehicles i bicicletes i permeti la circulació de la riera de La Massana per la seva llera natural	18	0	0	18
57	Definir una xarxa protegida de camins en els espais rurals.	14	0	0	14
58	Incorporar el camí que uneix el nucli urbà amb el riu Llobregat a la xarxa de protecció de camins rurals i condicionar el pas de vianants i bicicletes.	14	0	0	14
8. Trànsit i infraestructures viàries		A	En	Blanc	Votants
		favor	contra		
59	Reservar un espai per aparcament al principi del Passeig de Ronda passat el carrer Muntanya, que possibilita controlar l'afluència de visitants de cap de setmana (excursionistes i visitants del mercat)	14	0	0	14
60	Millorar la mobilitat a Can Dalmases: estudiar l'opció de fer un pont que connecti Can Dalmases amb el carrer Linde, que passaria per sobre de la riera.	0	3	11	14
61	Habilitar un camí de connexió entre el nou aparcament i l'accés al Parc Natural i senyalitzar els camins corresponents	17	0	1	18

62	Estudiar noves possibilitats per millorar la connectivitat entre Can Dalmases II i Can Dalmases I. Les propostes que han sortit en el procés de participació són: A)Habilitar un circuit d'anada per l'Av. de Pierola i un de tornada per l'Av. de Can Dalmases, i que siguin carrers de circulació lenta. L'ampliació del pont, actualment prevista, també milloraria la fluïdesa del trànsit de la zona. B)Estudiar l'opció de fer un pont que connecti la Ronda d'Urgell i l'Av. de Can Dalmases a l'alçada d'un solar que hi ha al principi de la Ronda d'Urgell. C)Estudiar l'opció de fer un pont que connecti Can Dalmases II amb el carrer Linde passant per sobre de la riera. Les propostes no són necessàriament excloents entre si. Un dels objectius és facilitar el desallotjament de la zona en cas d'incendi.	4	7	5	16
63	Estudiar una opció per millorar la connectivitat entre Can Dalmases II i Can Dalmases I	17	0	0	17
64	Obrir el túnel de la Fumada i preveure que sigui apte per a la circulació de vianants, bicicletes i vehicles.	14	0	0	14
65	Urbanitzar el nou vial procedent del túnel de La Fumada i que hauria de connectar amb l'Av. de la Generalitat.	13	0	1	14
9. Agricultura		A favor	En contra	Blanc	Votants
66	Qualificar els terrenys de les Ginesteres II com a sòl agrícola protegit.	7	2	5	14
67	Habilitar fórmules de protecció per a l'espai agrícola en general. Es considera necessària la formula d'un Parc Agrari desglossat en un mínim de dos sectors: Les Ginesteres II i La Massana.	9	1	4	14
68	Es proposa un sector d'horts urbans a la banda sud del carrer Bonavista. Caldria delimitar la zona qualificada actualment com espai urbanitzable.	7	4	2	13
69	Es proposa un segon sector d'horts urbans a la zona de la Massana. Es preveu localitzar-lo en l'antiga pista de cotxes teledirigits amb qualificació actual com equipament.	5	3	5	13
70	Es proposa habilitar un tercer sector d'horts urbans en 1 Ha. de la zona del conjunt Les Ginesteres II i que caldria requalificar com espai de protecció agrària.	8	2	3	13
71	Preveure en el POUM un sector de Les Ginesteres II (entre 1/2 i 1 Ha.) per activitats d'elaboració de productes agrícoles.	11	0	2	13
72	Mantenir en la font del còdol l'espai d'equipament privat per a la construcció d'un molí d'oli que donaria servei als pagesos olivaires de Collbató. Mantenir igualment la previsió d'obertura del vial d'accés al barri i al futur molí d'oli	14	1	3	18
10. Espais verds urbans i espais naturals		A favor	En contra	Blanc	Votants

73	Instal·lar pantalles acústiques a banda i banda de l'autovia al seu pas per la trama urbana. Es tracta d'instal·lar-ne d'obra i vegetals en paral·lel per tal de disminuir l'impacte sonor i ambiental.	13	0	0	13
74	Mantenir la qualificació urbanística vigent pels espais naturals no urbanitzables. Aquests espais tenen la funció d'amortidors acústics i compleixen funcions paisatgístiques i de sostenibilitat molt important.	12	0	1	13
75	Mantenir les zones verdes previstes en el planejament vigent	15	0	1	16
76	Mantenir la qualificació 21 (sòl no urbanitzable) per a la zona de La Fumada – Les Llongànies. A la zona hi ha dues petites zones de servitud hídrica corresponents a les rieres del Missé i La Fumada que ja estan identificades amb aquesta funció en el planejament vigent.	6	2	6	14
77	Mantenir la qualificació 21 (sòl no urbanitzable) per a la zona de La Fumada – Les Llongànies, amb l'excepció de la banda Nord entre els carrer dels Horts i el Passeig de La Fumada que es podrien destinar a equipaments.	0	6	8	14
78	Mantenir la qualificació 21 (sòl no urbanitzable) per a la zona Sud de La Fumada – Les Llongànies i de possible destinació per a usos d'equipaments (privats i públics).	2	9	3	14
79	Proposar qualificacions urbanístiques que impedeixin construir en zones inundables i millorar la protecció natural d'aquests espais. S'identifica molt clarament el sector de La Fumada entre l'autovia i el límit actual del nucli urbà en aquest sectors. Tanmateix, cal estudiar altres zones que es troben en una situació semblant.	14	0	0	14
80	Aprovar una qualificació que protegeixi la riera de La Massana i faciliti la seva recuperació com ecosistema natural.	14	0	0	14
81	Aprovar una qualificació urbanística que protegeixi la riera de Can Dalmases al llarg de tot el terme municipal. A més de donar un tractament especial a la seva confluència amb la riera de La Massana.	14	0	0	14
82	Dotar la riera de Can Dalmases d'un camí per circular a peu en la part superior del marge esquerre, a mode de camí de servitud hídrica.	14	0	0	14
83	Preveure un accés a peu entre la urbanització de Can Dalmases, la riera i la bassa del mateix nom.	14	0	0	14
84	Qualificar les xarxes del Missé i La Fumada com espais de protecció hídrica	14	0	0	14
11. Altres		A	En	Blanc	Votants
		favor	contra		
85	Actualitzar en els registres i la cartografia el límit actual de les parcel·les ubicades entre el carrer Sabadell i l'Av. Pierola per tal d'adequar-lo a la intervenció que en el seu moment es va fer per arranjar el torrent que baixa en paral·lel a l'Av. Pierola.	16	0	0	16

12. Propostes que no són del POUM		A favor	En contra	Blanc	Votants
1	Estudiar la possibilitat d'aplicar polítiques municipals per incentivar la construcció de solars	15	0	1	16
2	Bonificar les bones pràctiques orientades a la reforma ambiental dels edificis, tant residencials com industrials i de serveis	16	0	0	16
3	Potenciar i ampliar els equipaments culturals del municipi	16	0	0	16
4	Desenvolupar la xarxa de museus locals, especialment el Museu de Coses del Poble, que hauria de formar part d'un projecte més ampli que inclogués també l'Espai dels Orgues	16	0	0	16
5	Adequar l'actual Casal de Cultura per a realitzar sessions de cinema i estudiar-ne una ampliació per poder oferir més serveis. També es podria estudiar la possibilitat de realitzar aquestes sessions al Casinet	16	0	0	16
6	Dotar a tots els barris d'un servei de transport públic que els connecti entre si	13	0	3	16
7	Millorar el manteniment dels camins rurals que envolten el nucli urbà i adaptar-los per a l'ús de vianants i bicicletes	16	0	0	16
8	Restringir setmanalment (els dissabtes o diumenges) la circulació de vehicles en un tram de carrer per a l'ús infantil i el joc. Es proposa en dissabtes o diumenges en un horari consensuat amb els veïns del carrer en qüestió	11	0	5	16
9	Eliminar les barreres arquitectòniques a tot el municipi i adequar els espais i equipaments públics per a les persones amb mobilitat reduïda i els cotxets	16	0	0	16
10	Condicionar les voreres per a l'ús dels vianants. L'absència de voreres en recorreguts que usualment es fan a peu. També cal controlar les tanques vegetals dels jardins perquè no sobresurtin cap a les voreres	16	0	0	16
11	Convertir el carrer Pau Bertran en un vial de direcció única	15	0	1	16
12	Reestructurar el trànsit entre l'Av. del Centenari i l'Av. Principal per evitar l'entrada obligatòria al pàrquing del Bon Preu per anar en direcció al carrer Gaudí	13	1	2	16
13	Controlar l'accés de vehicles als camins rurals del municipi	16	0	0	16
14	Controlar l'accés al Casc Antic mitjançant un lector intel·ligent de matrícules que només permeti l'accés a veïns o vehicles autoritzats	9	1	6	16
16	Identificar possibles espais d'horts urbans de gestió pública municipal	11	0	5	16
17	Plantar vegetació autòctona (que precisa poc regadiu i manteniment) en els nusos viaris d'accés al nucli urbà. L'objectiu és augmentar el potencial per metabolitzar la contaminació causada pel trànsit de l'autovia	16	0	0	16
18	Adequar la xarxa d'aigües residuals que circula pel llit de la riera de Can Dalmases per adaptar-la millor a les necessitats socials i ecològiques de l'entorn	16	0	0	16

19	Estudiar la construcció progressiva d'una xarxa d'aigües pluvials independent del clavegueram. La finalitat és prevenir inundacions i millorar el potencial de recuperació dels ecosistemes hídrics. Es proposa el barri del Bosc del Misser i la Rambla de la Generalitat com a zones d'actuació prioritària	16	0	0	16
20	Millorar l'enllumenat públic del municipi, posant llums de leds per reduir la despesa i el consum elèctric. Es proposa que sigui més eficient i respectuós amb el medi ambient	16	0	0	16
21	Soterrar les línies d'electricitat properes als nuclis habitats: Les Illes, Can Dalmases, Font del Còdol, La Fumada, Casc Antic i Bosc del Missé	16	0	0	16

Font: elaboració pròpia (equip 2GES)